UZASADNIENIE

W dniu 19 czerwca 2018 r. w Dzienniku Urzędowym UE opublikowana została Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 30 maja 2018 r. *zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE* (dalej, jako dyrektywa 2018/843 lub 5AMLD). Ramy prawne Unii Europejskiej w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oparte są przede wszystkim na Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. *w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE* (dalej, jako dyrektywa 2015/849 lub 4AMLD).

Impulsem do podjęcia inicjatywy związanej z nowelizacją dyrektywy 2015/849 była m.in. analiza działań podjętych w celu sfinansowania zamachów terrorystycznych, które miały miejsce we Francji oraz Belgii. Komisja Europejska w Komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 2 lutego 2016 r. *w sprawie planu działania na rzecz skuteczniejszego zwalczania finansowania terroryzmu* zobowiązała się do przedstawienia inicjatywy dotyczącej nowelizacji 4AMLD, jako kluczowego elementu planu na rzecz poprawy zwalczania finansowania terroryzmu. Asumpt do nowelizacji dyrektywy 2015/849 dały również informacje ujawnione w tzw. „dokumentach panamskich", wskazujące na słabe punkty światowego systemu finansowego. Celem dyrektywy 2018/843 jest taka modyfikacja unijnych ram prawnych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, która pozwoli na zwiększenie transparentności przepływów finansowych dokonywanych w systemie finansowym, a co za tym idzie na skuteczniejsze funkcjonowanie organów odpowiedzialnych za detekcję środków finansowych pochodzących z działalności o charakterze przestępczym lub służących finansowaniu działalności terrorystycznej.

Rozwiązania zawarte w 5AMLD, służące realizacji tego celu obejmują między innymi stworzenie uprawnionym organom możliwości szybkiego dostępu do informacji o tożsamości posiadaczy rachunków bankowych oraz płatniczych, a także posiadaczy skrytek depozytowych. Wymóg taki został wyartykułowany w art. 32a, wprowadzonym do dyrektywy 2015/849 przez dyrektywę 2018/849.

W dniu 11 lipca 2019 r. w Dzienniku Urzędowym UE opublikowana została Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 20 czerwca 2019 r. ustanawiająca zasady ułatwiające korzystanie z informacji finansowych i innych informacji w celu zapobiegania niektórym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie lub ich ścigania oraz uchylająca decyzję Rady 2000/642/WSiSW (dalej jako dyrektywa 2019/1153).

W rozdziale II dyrektywy 2019/1153 wskazano wymogi dotyczące dostępu właściwych organów do informacji o rachunkach bankowych i przeszukiwania tych informacji. Zakres udostępniania informacji o rachunkach bankowych regulowany dyrektywą 2019/1153 obejmuje co do zasady sprawy związane ze zwalczaniem poważnych przestępstw, oznaczających formy przestępczości wymienione w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu

Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępującego i uchylającego decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW (Dz. Urz. UE L 135 z 24.05.2016 r. str. 53). Przestępstwa obejmujące terroryzm oraz działalność związaną z praniem pieniędzy zostały wymienione jako poważna przestępczość w załączniku I do rozporządzenia (UE) 2016/794. Uznano zatem za zasadne, by przepisy tworzące system umożliwiający uzyskiwanie informacji o rachunkach uwzględniały potrzebę implementacji art. 32a wprowadzonego do dyrektywy 2015/849 przez dyrektywę 2018/849, jak również potrzebę implementacji rozdziału II dyrektywy 2019/1153.

W obecnym stanie prawnym nie istnieją przepisy umożliwiające szybkie i sprawne uzyskanie informacji o rachunkach prowadzonych dla osób i podmiotów powiązanych z poważną przestępczością. Organy publiczne w celu pozyskania pełnej informacji na powyższy temat zmuszone są do prowadzenia czasochłonnych i kosztownych działań, w tym korespondencji z licznymi instytucjami funkcjonującymi na rynku finansowym lub korzystania z płatnych rozwiązań komercyjnych, tj. z centralnej informacji o rachunkach, działającej przy KIR S.A. Dlatego też, aby ułatwić i przyśpieszyć ich działania zostanie utworzony System Informacji Finansowej (SInF).

Celem projektowanej regulacji nie jest istotna zmiana dotychczasowych przepisów określających zakres uprawnień przysługujących organom publicznym w tym obszarze ani zmiana zakresu tajemnic służbowych, w tym tajemnicy bankowej. Planowany rejestr nie będzie bowiem służyć gromadzeniu informacji o dokonywanych transakcjach finansowych, wysokości środków zgromadzonych na rachunkach czy w ramach innych produktów. W celu uzyskania tego typu danych, niezbędnym pozostanie – zgodnie z dotychczasowym stanem prawnym – występowanie przez uprawniane organy i instytucje państwowe do instytucji prowadzących rachunek lub oferujących dany produkt. SInF ma umożliwić jedynie – w określonego rodzaju przypadkach – sprawne zlokalizowanie rachunku lub innego produktu, służącego gromadzeniu, przechowywaniu lub inwestowaniu środków finansowych, należącego do danej osoby lub podmiotu, bez możliwości uzyskania informacji o znajdujących się na nim aktywach czy dokonywanych w oparciu o niego transakcjach.

Informacje z SInF będą wykorzystywane na potrzeby realizacji zadań ustawowych sądów, prokuratury, właściwych służb – Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, Generalnego Inspektora Informacji Finansowej oraz Krajowej Administracji Skarbowej.

W **art. 1** ustawy o Systemie Informacji Finansowej (dalej „ustawa o SInF") określono zakres przedmiotowy ustawy, wskazano w szczególności, że zakresem regulacji ustawowej będzie objęte określenie instytucji zobowiązanych do przekazywania informacji o rachunku do SInF, wskazanie organu właściwego w sprawach SInF, wskazanie zakresu informacji o rachunku przekazywanych do SInF, określenie podmiotów uprawnionych do pozyskiwania informacji o rachunku zgromadzonych w SInF czy też zasad przetwarzania oraz ochrony informacji gromadzonych w SInF.

W **art. 2 ust. 1** wskazano, że SInF będzie służyć przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zapobieganiu i zwalczaniu poważnych przestępstw oraz do innych celów wskazanych w ustawie. Wskazanie w ustawie, iż SInF ma służyć między innymi zwalczaniu poważnych przestępstw (definiowanych poprzez odniesienie do załącznika nr I do rozporządzenia (UE) 2016/794), wynika wprost z konieczności implementacji postanowień dyrektywy 1153/2019, w szczególności art. 4 ust. 1 w związku z art. 2 pkt 12 tejże dyrektywy. Inne cele o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o SInF to przyspieszenie i usprawnienie postępowań sprawdzających i postępowań bezpieczeństwa przemysłowego (cel wskazany w art. 19 ust. 3 ustawy o SInF), przyspieszenie i usprawnienie postępować kontrolnych dotyczących oświadczeń majątkowych (cel wskazany w art. 19 ust. 4 ustawy o SInF), czy też realizacja zadań ustawowych Szefa KAS w zakresie ujawniania i odzyskiwania mienia zagrożonego przepadkiem, rozpoznawanie, wykrywanie i zwalczanie przestępstw oraz przestępstw skarbowych, zapobieganie tym przestępstwom oraz ściganie ich sprawców (cel wskazany w art. 19 ust. 2 ustawy o SInF). W art. 2 ust. 2 wskazano, że SInF będzie prowadzony przy użyciu systemu teleinformatycznego

W **art. 3** ustawy o SInF przedstawiono wyjaśnienie pojęć stosowanych w ustawie. W art. 3 pkt 1 przedstawiono katalog instytucji zobowiązanych, które będą zasilały SInF informacjami. Zauważyć należy, iż katalog instytucji zobowiązanych w rozumieniu ustawy o SInF nie jest tożsamy z katalogiem instytucji obowiązanych o których mowa w art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* (Dz. U. z 2020 r. poz. 971,z poźn.zm.) - dalej „ustawa o p.p.p.f.t.”. Katalogi te mają części wspólne, ale dla celów ustawy o SInF nie można utożsamić instytucji zobowiązanych z instytucjami obowiązanymi w rozumieniu ustawy o p.p.p.f.t., w związku z czym konieczne stało się zdefiniowanie w ustawie o SInF podmiotów na które został nałożony obowiązek przekazywania informacji o rachunkach.

Do instytucji zobowiązanych będą zaliczane te instytucje, które udostępniają produkty i usługi umożliwiające gromadzenie, przechowywanie i inwestowanie środków finansowych. Przede wszystkim instytucje kredytowe i finansowe działające na podstawie przepisów *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe* (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357, z późn.zm.), a także Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe wraz z Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową o których mowa w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1643). Ponadto projektowana ustawa do instytucji zobowiązanych zalicza również:

- podmioty oferujące usługi płatnicze na podstawie przepisów *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 794, z późn.zm.);
- firmy inwestycyjne i banki powiernicze, o których mowa w *ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi* (Dz.U. z 2020 r. poz. 89,z późn. zm.);
- Narodowy Bank Polski (NBP) - w zakresie, w jakim prowadzi rachunki bankowe dla osób prawnych.

W szczególności należy wskazać, że za instytucję zobowiązaną, zgodnie z art. 3 pkt 1 lit. c ustawy o SInF, uznane zostały oddziały unijnych instytucji płatniczych (analogicznie jak w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz

finansowaniu terroryzmu, gdzie uznano te podmioty za instytucje obowiązane). Ustawa o usługach płatniczych nie definiuje wprost oddziału unijnej instytucji płatniczej, niemniej w art. 2 pkt 11 tej ustawy wskazano, iż za instytucję płatniczą uznaje się krajową instytucję płatniczą i unijną instytucję płatniczą. Natomiast w art. 2 pkt 19 ustawy o usługach płatniczych w definicji pojęcia „oddziału", odniesiono się również do oddziału unijnej instytucji płatniczej. Ponadto art. 96 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych precyzuje, że unijna instytucja płatnicza działa poprzez oddział. Tym samym na gruncie ustawy o SInF, jako instytucje zobowiązane uznać należało oddziały unijnych instytucji płatniczych.

Zawarta w art. 3 pkt 2 ustawy o SInF definicja izby rozliczeniowej odsyła do art. 119zg pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325, z późn. zm.), który to przepis określa izbę rozliczeniową prowadzącą system teleinformatyczny izby rozliczeniowej (STIR, definiowany w art. 3 pkt 9 ustawy o SInF).

Zawarta w art. 3 pkt 3 ustawy o SInF definicja beneficjenta rzeczywistego odsyła do definicji takiej osoby uregulowanej w ustawie o p.p.p.f.t. Definicja pełnomocnika do rachunku ma zakres znaczeniowy tożsamy z definicją „pełnomocnika do rachunku podmiotu kwalifikowanego" zawartą w art. 119zg pkt 3a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, dalej „ordynacja podatkowa"), przy czym w ustawie o SInF podkreślono, iż za pełnomocnika należy uznać każdą osobę, które spełnia wymienione warunki. Definicja posiadacza rachunku odnosi się do stron umowy rachunku, z uwzględnieniem specyfiki dotyczącej posiadaczy skrytek sejfowych. Jak wskazano w art. 4 ustawy przepisy dotyczące rachunku stosuje się odpowiednio do umowy o udostępnieniu skrytki sejfowej, o której mowa w art. 5 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, oraz umowy o udostępnienie skrytki sejfowej zawartej przez podmiot, o którym mowa w art. 3 pkt 1 lit. f. Oznacza to, iż zakresem ustawy objęte zostają skrytki sejfowe udostępnione przez bank (w ramach czynności bankowych) oraz skrytki sejfowe udostępnione przez każdego przedsiębiorcę prowadzącego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (również w formie oddziału przedsiębiorcy zagranicznego) działalność polegającą na udostępnianiu skrytek sejfowych.

W art. 3 pkt 6 ustawy o SInF zdefiniowano poważne przestępstwo, który to termin został zastosowany w dyrektywie 1153/2019, w celu określenia katalogu spraw, na potrzeby których dane z centralnego rejestru mogą być udostępniane. W związku z powyższym definicja poważnego przestępstwa analogicznie jak definicja tego pojęcia znajdująca się w art. 2 pkt 12 dyrektywy 1153/2019 odnosi się do załącznika I do rozporządzenia (UE) 2016/794. W odniesieniu do przywołanego załącznika, za poważne przestępstwo uznać należy:

- terroryzm,
- przestępczość zorganizowana,
- handel narkotykami,
- działalność związana z praniem pieniędzy,
- przestępstwa związane z substancjami jądrowymi i promieniotwórczymi,
- przemyt imigrantów,
- handel ludźmi,
- przestępstwa związane z pojazdami silnikowymi,

- zabójstwa oraz spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,
- nielegalny obrót organami i tkankami ludzkimi,
- uprowadzenie, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładników,
- rasizm i ksenofobia,
- rozbój i kradzież rozbójnicza,
- nielegalny handel dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki,
- oszustwo i nadużycia finansowe,
- przestępstwa przeciwko interesom finansowym Unii,
- wykorzystywanie informacji wewnętrznych i manipulacja na rynku finansowym,
- wymuszenie rozbójnicze,
- podrabianie i piractwo produktów,
- fałszowanie dokumentów urzędowych i obrót takimi dokumentami,
- fałszowanie pieniądza i środków płatniczych,
- przestępczość komputerowa,
- korupcja,
- nielegalny handel bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi,
- nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami zwierząt,
- nielegalny obrót zagrożonymi gatunkami i odmianami roślin,
- przestępstwa przeciwko środowisku, w tym zanieczyszczenia pochodzące ze statków,
- nielegalny obrót hormonami i innymi stymulatorami wzrostu,
- niegodziwe traktowanie w celach seksualnych i wykorzystywanie seksualne, w tym materiały przedstawiające niegodziwe traktowanie dzieci oraz nagabywanie dzieci w celach seksualnych,
- ludobójstwo, zbrodnie przeciw ludzkości oraz zbrodnie wojenne.

Zauważyć należy, iż przywołany załącznik nr I rozporządzenia (UE) 2016/794 zawiera katalog typów przestępstw o charakterze opisowym. Niemniej zasadnym jest pozostawienie odesłania w ustawie o SInF do katalogu o takim właśnie charakterze, bez odsyłania do konkretnych czynów zabronionych opisanych w ustawach krajowych, z uwagi na fakt, iż udostępnianie danych z SInF docelowo ma również obejmować właściwe organy z państw członkowskich Unii Europejskiej. Dla takich podmiotów udostępnianie danych z SInF nie będzie dotyczyło czynów zabronionych uregulowanych w polskim prawie karnym, będzie jednak obowiązkowo musiało dotyczyć czynów mieszczących się w opisowym katalogu znajdującym się w załączniku nr I rozporządzenia (UE) 2016/794. Ponadto ustawa o SInF kierowana jest do podmiotów publicznych, w szczególności służb zajmujących się zwalczaniem przestępczości. Podmioty te uzyskają informacje z SInF po podaniu informacji o których mowa w art. 24 ustawy o SInF, w tym w szczególności po wskazaniu poważnego przestępstwa, w związku z którym ma nastąpić sprawdzenie.

W art. 3 pkt 7 ustawy o SInF zdefiniowano przetwarzanie informacji, który to termin, w związku z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych wymaga precyzyjnego określenia ustawowego. Zgodnie z art. 3 pkt 7 ustawy o SInF, przetwarzanie oznacza wszelkie operacje wykonywane na informacjach o rachunkach, w szczególności ich zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub

modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie przez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie. Podkreślenia wymaga fakt, iż z uwagi na konieczność dostosowania wpływających do organu właściwego informacji o rachunku do wymogów systemu teleinformatycznego, przy użyciu którego prowadzony jest SInF, jak również z uwagi na konieczność nanoszenia zmian wynikających z korekt informacji przekazywanych przez instytucje zobowiązane, terminem „przetwarzania" objęto również modyfikowanie oraz adaptowanie danych.

W art. 3 pkt 8 ustawy o SInF zdefiniowano pojęcie rachunku, kluczowe dla ustalenia zakresu obowiązków instytucji zobowiązanych. W art. 3 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy o SInF odniesiono się do rachunku płatniczego o którym mowa w ustawie o usługach płatniczych. Objęcie obowiązkiem zgłoszenia do SInF takich rachunków wynika z konieczności implementacji **art. 32a ust. 1** dyrektywy 2015/849, który wprost wskazuje na konieczność uwzględnienia rachunków płatniczych w utworzonych scentralizowanych rejestrach. Zauważyć przy tym należy, iż rachunki płatnicze mogą być identyfikowane za pomocą IBAN, niemniej w zakresie tego pojęcia mieszczą się również rachunki identyfikowane w inny sposób niż za pomocą IBAN.

W art. 3 pkt 8 lit. b ustawy o SInF objęto pojęciem rachunku „rachunek bankowy i rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, niebędące rachunkami płatniczymi, z wyjątkiem rachunku na który na koniec danego dnia, następuje automatyczne przeksięgowanie środków pieniężnych a ich zwrot wraz z odsetkami następuje automatycznie na rachunek nie później niż w terminie dwóch dni roboczych". Na rachunkach bankowych oraz rachunkach w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych niebędących rachunkami płatniczymi gromadzone są środki o znacznych wartościach. Pominięcie tej kategorii rachunków w ustawie o SInF powodowałoby istotną lukę w systemie zabezpieczania mienia pochodzącego z poważnych przestępstw, jak również wpływałoby na nieszczelność systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Dodatkowo rachunki bankowe oraz rachunki w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych niebędące rachunkami płatniczymi częstokroć identyfikowane są za pomocą numerów IBAN, w związku z czym konieczność uwzględnienia takich rachunków wynika z konieczności implementacji art. 32a ust. 1 dyrektywy 2015/849. Jednocześnie w art. 3 pkt 8 lit. b ustawy o SInF z definicji rachunku wyłączono rachunek, na który na koniec danego dnia następuje automatyczne przeksięgowanie środków pieniężnych a ich zwrot wraz z odsetkami następuje automatycznie na rachunek nie później niż w terminie dwóch dni roboczych. Zabieg taki ma na celu wyłączenie z obowiązku raportowania do SInF tak zwanych rachunków „overnight", które stanowią rodzaj krótkoterminowej lokaty zakładanej na jeden dzień. Praktyka zakładania takich lokat różni się w zależności od banku prowadzącego rachunek, niemniej cechą wspólną takich lokat jest to, że środki z rachunku „głównego" są przekazywane do dyspozycji banku (na lokatę „overnight") na okres liczony od godzin popołudniowych dnia, w którym założono lokatę do godzin porannych dnia następnego. Niemniej w przypadku, gdy dzień następujący po dniu założenia lokaty „overnight" jest dniem wolnym od pracy, lokata taka może być zakładana na kilka dni. Cechą wspólną lokat „overnight" jest to, że środki przekazane do dyspozycji banku w ramach lokaty, po jej zakończeniu są automatycznie zwracane na rachunek, z którego zostały

przekazane (rachunek „główny”). Tym samym nie jest konieczne przekazywanie do SInF informacji o założeniu lokat overnight, z uwagi na krótki czas ich trwania oraz konieczność zwrotu środków przez bank na rachunek, z którego środki zostały przekazane na lokatę (rachunek „główny”). Zauważyć ponadto należy, iż dysponent rachunku z którego środki zostały przekazane na lokatę overnight, nie ma prawa dysponowania środkami zgromadzonymi na tej lokacie, aż do momentu zwrotu środków na rachunek „główny”.

W art. 3 pkt 8 lit. c ustawy o SInF objęto pojęciem rachunku „rachunek papierów wartościowych i rachunek zbiorczy oraz służący do ich obsługi rachunek pieniężny w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi”. Z uwagi na daleko idące możliwości ukrywania majątku pochodzącego z czynów zabronionych za pomocą szeroko rozumianych instrumentów finansowych, uznano za niezbędne uwzględnienie rachunków służących do obsługi operacji dotyczących instrumentów finansowych w ustawie o SInF.

W **art. 3 pkt 9** ustawy o SInF zdefiniowano STIR, czyli system teleinformatyczny izby rozliczeniowej, o którym mowa w art. 119zg pkt 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (dalej: „STIR”). Zdefiniowanie STIR w ustawie o SInF jest zasadne z uwagi na wykorzystanie tego systemu do przesyłania danych do SInF.

W **art. 4** ustawy o SInF wskazano, że do umów o udostępnienie skrytki sejfowej stosuje się przepisy ustawy o SInF dotyczące rachunków. Zgodnie z przedmiotową regulacją, do umów o udostępnienie skrytek sejfowych będą miały zastosowanie wszystkie przepisy ustawy o SInF dotyczące rachunków. Z uwagi na specyfikę skrytek sejfowych, niewłaściwe byłoby uznanie umowy o udostępnienie skrytki sejfowej za rodzaj rachunku o którym mowa w art. 3 pkt 8 ustawy o SInF. Niemniej wymogi art. 32a dyrektywy 2015/849 wprost nakazują uwzględnienie skrytek sejfowych w centralnych rejestrach rachunków. Tym samym w ustawie o SInF przewidziano obowiązek przekazywania przez instytucje zobowiązane informacji o skrytkach sejfowych, jednocześnie przewidując, iż do umów o udostępnienie skrytek sejfowych odpowiednie zastosowanie będą miały przepisy ustawy o SInF dotyczące rachunków. Zauważyć przy tym należy, iż ustawa o SInF wymaga przekazywania informacji o umowach o udostępnienie skrytek sejfowych przez banki, jak również przez przedsiębiorców niebędących bankami, udostępniających skrytki sejfowe. Tym samym regulacja, dotycząca stosowania przepisów ustawy o SInF dotyczących rachunku do umów o udostępnieni skrytki sejfowej, musi się znaleźć w ustawie o SInF, wprowadzenie tego typu zapisu do ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe byłoby niewystarczające. Oznacza to, iż zakresem ustawy objęte zostają skrytki sejfowe udostępnione przez bank (w ramach czynności bankowych) oraz skrytki sejfowe udostępnione przez każdego przedsiębiorcę prowadzącego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (również w formie oddziału przedsiębiorcy zagranicznego) działalność polegającą na udostępnianiu skrytek sejfowych.

Zgodnie z **art. 5** ustawy o SInF organem właściwym w sprawach SInF będzie Szef Krajowej Administracji Skarbowej. Zgodnie z art. 119zha § 1 pkt 3 w zw. z art. 119zg pkt 6 ordynacji podatkowej system teleinformatyczny izby rozliczeniowej (dalej: „STIR”) służy do pośredniczenia w przekazywaniu danych, informacji i żądań pomiędzy Szefem Krajowej Administracji Skarbowej a bankami oraz spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-

kredytowymi. Oznacza to, że Szef Krajowej Administracji Skarbowej (dalej: „Szef KAS") obecnie wykorzystuje STIR do przetwarzania danych i informacji. W konsekwencji należy stwierdzić, że Szef KAS posiada już rozwiązania techniczne i organizacyjne do przyjmowania i przetwarzania informacji przekazanych ze STIR. Wyznaczenie Szefa KAS jako organu właściwego w sprawach SInF nie będzie pociągało konieczności budowania od podstaw systemów umożliwiających odbieranie informacji o rachunku ze STIR.

W **art. 6** ustawy o SInF wskazano, że organ właściwy w sprawach SInF jest administratorem danych zgromadzonych w rejestrze, co jest zapisem niezbędnym z uwagi na przepisy dotyczące ochrony danych osobowych.

Art. 7 ustawy o SInF określa zadania organu właściwego, w szczególności wskazuje, że jest on odpowiedzialny za administrowanie i utrzymywanie systemu teleinformatycznego służącego do obsługi SInF, a także opracowywanie na podstawie informacji zgromadzonych w SInF analiz statystycznych. Opracowywanie analiz statystycznych dotyczących informacji przetwarzanych w SInF jest konieczne ze względu na potrzebę przygotowania rocznego sprawozdania o którym mowa w art. 8 ustawy o SInF.

Ustawa o SInF przewiduje **w art. 8**, że w ramach transparentności działania, Szef Krajowej Administracji Skarbowej będzie przedkładał Prezesowi Rady Ministrów roczne sprawozdanie ze swojej działalności w zakresie SInF, w ciągu 3 miesięcy od zakończenia roku, którego będzie ono dotyczyło. Katalog informacji zawartych w sprawozdaniu ma charakter otwarty, co pozwoli na uwzględnienie w tym dokumencie informacji o charakterze incydentalnym, dotyczących przykładowo przejściowych problemów w funkcjonowaniu SInF, czy też zasobów ludzkich oraz finansowych związanych z bieżącą obsługą systemu. W zakresie danych dotyczących ilości informacji o rachunku udostępnionych podmiotom uprawnionym (wskazanym w art. 19 ust. 1 ustawy o SInF), informacja taka powinna odzwierciedlać ilość informacji o rachunku udostępnionych w ramach odpowiedzi na zapytania wystosowane w danym okresie czasu, z podziałem na poszczególne podmioty. Sprawozdanie po jego przekazaniu do Prezesa Rady Ministrów będzie publikowane na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Obowiązek gromadzenia odpowiednich danych statystycznych wynika z art. 19 ust. 1 oraz 3 dyrektywy 2019/1153. Sprawozdanie zostanie również zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o SInF przekazane Komisji Europejskiej, co stanowi implementację art. 19 ust. 4 dyrektywy 2019/1153.

Zgodnie z **art. 9** ustawy o SInF minister właściwy do spraw finansów publicznych może wyznaczyć dyrektora izby administracji skarbowej do wykonywania zadań organu właściwego w sprawach SInF. W rozporządzeniu wydanym na podstawie tego przepisu, minister określa zakres przekazywanych zadań, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego i sprawnego wykonywania czynności związanych z prowadzeniem SInF. Minister właściwy w sprawach finansów publicznych ma możliwość przekazania dyrektorowi izby administracji skarbowej wykonywania wszystkich lub jedynie części zadań związanych z prowadzeniem rejestru, które zgodnie z art. 5 ust. 1 w związku z art. 7 ustawy o SInF wykonywane są przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

W **art. 10** ustawy o SInF wskazano, że zadania związane z obsługą SInF mogą być realizowane wyłącznie przez osobę, która posiada aktualną, niezbędną wiedzę w zakresie mających zastosowanie do SInF przepisów, w szczególności dotyczących ochrony danych, w tym danych osobowych. Przez osobę, która realizuje zadania związane z obsługą SInF, należy uznać każdą osobę bezpośrednio wykonującą czynności w systemie teleinformatycznym, przy użyciu którego prowadzona jest SInF. W związku z tym za taką osobę nie należy uważać Szefa KAS. Ponadto aktualna wiedza powinna dotyczyć tych przepisów prawa, które mogą mieć związek z funkcjonowaniem SInF. Zauważyć należy, iż art. 10 wskazuje na wymóg posiadania wiedzy w zakresie ochrony danych (w tym danych osobowych), w związku z czym zapisy dotyczące ochrony danych należy interpretować szerzej niż jedynie w odniesieniu do danych osobowych. Przede wszystkim w SInF gromadzone będą istotne informacje związane z tajemnicą bankową, czy też z tajemnicą przedsiębiorstwa (nie zawsze związane z danymi osobowymi). Art. 10 ustawy o SInF zmierza do zapewnienia wykonywania zadań związanych z obsługą SInF wyłącznie przez osoby gwarantujące prawidłowe i rzetelne wykonywanie obowiązków, co ma istotne znaczenie dla realizowania celów przewidzianych dla SInF. Przepis ten stanowi ponadto implementację wymogów dotyczących kompetencji personelu obsługującego centralny rejestr, wynikających z art. 6 ust. 4 dyrektywy 1153/2019 („*Państwa członkowskie zapewniają, aby organy prowadzące scentralizowane rejestry rachunków bankowych wprowadzały odpowiednie środki, tak aby personel znał mające zastosowanie prawo Unii i prawo krajowe, w tym mające zastosowanie przepisy dotyczące ochrony danych. Środki takie obejmują specjalistyczne programy szkoleniowe*."). W art. 10 podkreślono, iż wiedza osób wykonujących zadania związane z obsługą SInF powinna być aktualna, co wiąże się z koniecznością zapewnienia przez organ właściwy warunków niezbędnych do aktualizowania wiedzy przez takie osoby. Dbanie o aktualność wiedzy właściwych osób może się realizować przez organizację odpowiednich szkoleń wewnętrznych, przykładowo w przypadku zmiany przepisów dotyczących funkcjonowania SInF. W art. 10 ustawy o SInF wprost wskazano, iż niezbędna wiedza w zakresie mających zastosowanie do SInF przepisów ma zostać potwierdzona ukończeniem wewnętrznego szkolenia specjalistycznego zorganizowanego przez organ właściwy. Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem, Szef KAS będzie czuwał nad jakością i adekwatnością prowadzonych szkoleń. Z uwagi na wyjątkowość tematyki jaką jest udostępnianie informacji o rachunkach bankowych, skrytkach depozytowych i innych rachunkach objętych ustawą o SInF, należy poddać w wątpliwość przydatność szkoleń zewnętrznych w przedmiotowej tematyce. Ponadto uznawanie zewnętrznych szkoleń musiałoby się wiązać z określeniem kryteriów, jakie takie szkolenia musiałyby spełnić. Z uwagi na fakt, iż wymogi dotyczące wiedzy określone w art. 10 ustawy o SInF dotyczyć będą jedynie osób wyznaczonych ze strony Krajowej Administracji Skarbowej, uznano za wystarczające określenie, iż wykazanie się wiedzą przez takie osoby będzie się wiązało z koniecznością ukończenia wewnętrznego szkolenia specjalistycznego zorganizowanego przez organ właściwy.

W **art. 11 ust. 1** ustawy o SInF wskazuje wprost, iż instytucje zobowiązane zostają na mocy ustawy zobligowane do przekazywania informacji o rachunku do SInF. W art. **11 ust. 2** ustawy o SInF wskazano przypadki, w których instytucje zobowiązane będą przekazywać informacje o rachunkach. Realizacja celów związanych z tworzeniem SInF wymaga aktualizowania

danych zamieszczonych w SInF. Tym samym przekazanie przez instytucje zobowiązane jednorazowej informacji o założeniu rachunku dla danego podmiotu byłoby niewystarczające, ze względu przykładowo na możliwość zmiany beneficjenta rzeczywistego albo pełnomocnika do takiego rachunku. Niezbędne jest zatem wprowadzenie zapisu obligującego instytucje zobowiązane do przekazywanie informacji o rachunku każdorazowo w przypadku zmiany dotychczas przekazanych informacji. Jednocześnie zasadnym jest przekazywanie przez instytucje zobowiązane informacji o zamknięciu rachunku. Jest to niezbędne pod kątem zwiększenia efektywności działań organów ścigania, poprzez między innymi ograniczenie ilości zapytań do instytucji zobowiązanych ze strony uprawnionych organów, dotyczących rachunków należących do osób pozostających w zainteresowaniu w prowadzonych sprawach, które to rachunki zostały już zamknięte. Dzięki uwzględnieniu informacji o zamknięciu rachunku w SInF, zmniejszone zostaną również obciążenia instytucji zobowiązanych w zakresie obowiązku odpowiadania na zapytania podmiotów uprawnionych.

W **art. 12** ustawy o SInF określono zakres informacji o rachunkach które mają być przekazywane przez instytucje zobowiązane. Zakres informacji o rachunku przekazywanych zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o SInF zawiera dane osobowe zarówno posiadaczy rachunku, pełnomocników do rachunku, jak i beneficjentów rzeczywistych posiadaczy rachunku. Tak szeroki zakres gromadzenia danych osobowych wynika wprost z postanowień art. 32a ust. 3 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, który nakazuje gromadzenie danych dotyczących wyżej wymienionych osób. Informacje gromadzone na podstawie art. 12 ustawy o SInF, nie wynikające bezpośrednio z art. 32a dyrektywy 2015/849, są jednakże niezbędne z punktu widzenia celów przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, a także zwalczania poważnej przestępczości w rozumieniu załącznika nr I do rozporządzenia (UE) 2016/794.

W art. 11 ustawy o SInF wskazano przesłanki których wypełnienie będzie wiązało się z koniecznością przekazania informacji o rachunku do SInF, natomiast sprecyzowanie co należy rozumieć pod pojęciem informacji o rachunku znajduje się w art. 12 ustawy o SInF. Zauważyć przy tym należy, iż katalog informacji o rachunku przekazywanych po spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 11 pkt 1 – 3 ustawy o SInF nie będzie każdorazowo taki sam. W szczególności wskazać należy na informację o dacie zamknięcia rachunku, czy też informację dotyczącą podstaw zamknięcia rachunku (w sytuacjach wskazanych w art. 12 ust. 1 pkt 10 ustawy o SInF), które z oczywistych przyczyn nie będą przesyłane w pakiecie informacji przekazywanych w związku z zaistnieniem określonej w art. 11 pkt. 1 przesłanki otwarcia danego rachunku. Zakres informacji o rachunku przekazywanych w przypadku wypełnienia przesłanek wskazanych w art. 11 pkt 1 – 3 ustawy o SInF będzie wynikał z materiałów udostępnionych na podstawie art. 17 ustawy o SInF.

Zaznaczyć należy, iż te instytucje zobowiązane, które są instytucjami obowiązanymi w myśl przepisów ustawy o p.p.p.f.t., będą przekazywały do SInF nie tylko informacje o rachunkach umożliwiające identyfikację zarówno posiadaczy rachunku jak i pełnomocników do nich, lecz także beneficjentów rzeczywistych posiadaczy rachunków. Ustawa o p.p.p.f.t. nakłada na instytucje obowiązane obowiązki w zakresie stosowania środków bezpieczeństwa finansowego, w tym dotyczące identyfikacji i weryfikacji beneficjentów rzeczywistych klientów. Co za tym idzie, wymóg przekazania takich informacji do SInF nie będzie wpływał

na zakres danych gromadzonych przez instytucje zobowiązane i nie będzie stwarzał nowych obowiązków analogicznych do przewidzianych w ustawie o p.p.p.f.t.

W art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy o SInF wskazano na obowiązek przekazania danych identyfikacyjnych osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, która w określonych w umowie rachunku sytuacjach jest uprawniona do otrzymania wartości majątkowych zgromadzonych na rachunku. Zauważyć należy, iż zasada swobody umów dopuszcza różnego rodzaju modyfikacje występujących w praktyce umów regulujących prowadzenie rachunków przez instytucje zobowiązane. Tym samym nie można wykluczyć występowania zapisów umownych, przewidujących możliwość wypłaty środków zgromadzonych na rachunku na rzecz osoby lub podmiotu, który nie spełnia kryteriów definicji pełnomocnika do rachunku ani posiadacza rachunku (znajdujących się w art. 3 ustawy o SInF). Z punktu widzenia celów ustawy o SInF zasadne jest uwzględnienie takich osób w SInF. Instytucje zobowiązane będą miały obowiązek przesłania danych identyfikacyjnych takiej osoby, jeżeli w danym stanie faktycznym taka osoba została w umowie wskazana. W związku z różnorodnym charakterem umów mogących stanowić podstawę do przekazania informacji zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy o SInF, nie można przyjąć jednorodnego charakteru danych przekazywanych w odniesieniu do osoby uprawnionej do uzyskania wartości majątkowych zgromadzonych na rachunku. W związku z tym w art. 12 ust. 4 ustawy o SInF przewidziano osobny zakres danych identyfikacyjnych dla osób fizycznych, prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy o SInF, zakładając fakultatywny charakter przekazywanych informacji.

W art. 12 ust. 1 pkt 9 ustawy o SInF wskazano na obowiązek przekazania przez instytucję zobowiązaną informacji o rodzaju rachunku, który jest prowadzony pod danym numerem. Zauważyć należy, iż z uwagi na szeroki katalog instytucji zobowiązanych, obejmujących podmioty działające w różnych, częstokroć istotnie różniących się między sobą branżach, rodzaje rachunków prowadzonych dla danych klientów przez poszczególne instytucje zobowiązane będą się między sobą różnić pod względem właściwości, przeznaczenia czy też warunków przechowywania i wypłaty środków. Zasadne jest zatem gromadzenie w SInF informacji na temat rodzaju danego rachunku. Informacja przekazywana na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 9 będzie wskazywać, czy rachunek jest przykładowo: rachunkiem rozliczeniowym lub rachunkiem członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej; lokatą; rachunkiem oszczędnościowym; rachunkiem powierniczym; rachunkiem płatniczym (innym niż wcześniej wymienione); rachunkiem papierów wartościowych; rachunkiem zbiorczym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; rachunkiem pieniężnym służącym do obsługi rachunku papierów wartościowych lub rachunku zbiorczego, czy też umową o udostępnienie skrytki sejfowej. Katalog otwarty rodzajów rachunków będzie umożliwiał ponadto wskazanie, że prowadzony przez instytucje zobowiązane rachunek jest innego rodzaju niż wcześniej wymienione rachunki.

W art. 12 ust. 1 pkt 10 ustawy o SInF wyartykułowano obowiązek przekazania przez instytucje zobowiązane informacji, czy zamknięcie rachunku lub wygaśnięcie umowy nastąpiło na podstawie art. 41 ust.1 pkt 4 ustawy o p.p.p.f.t., art. 59a ust. 1 pkt 2 lub art. 60 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Informacje te są niezwykle istotne z punktu widzenia przeciwdziałania poważnym przestępstwom, ponieważ wygaśniecie umowy lub zamknięcie

rachunku na podstawie przywołanych przepisów wiązać się może z pozostawaniem określonych wartości majątkowych w dyspozycji instytucji zobowiązanej. Wskazać przykładowo należy, iż zdarza się w praktyce, że po zamknięciu rachunku na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 4 ustawy o p.p.p.f.t., instytucja zobowiązana przekazuje środki zgromadzone na tym rachunku na tak zwany rachunek techniczny. Środki zgromadzone na rachunku technicznym mogą być przechowywane przez lata, przy czym z uwagi na zamknięcie rachunku na którym były zgromadzone, mogą nie być widoczne dla organów ścigania dążących do ich zabezpieczenia (z uwagi na ich pochodzenie z czynu zabronionego). Jednocześnie osoba będąca posiadaczem zamkniętego rachunku, po zgłoszeniu się do instytucji zobowiązanej, może odzyskać środki przekazane na rachunek techniczny. W związku z powyższym, celem zapewnienia skuteczności systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy, jak również systemu odzyskiwania mienia pochodzącego z przestępstw, konieczne jest uzyskanie informacji na temat działań jakie instytucja zobowiązana podjęła wobec wartości majątkowych zgromadzonych na rachunku który został zamknięty lub którego umowa wygasła (na podstawie przepisów wskazanych w art. 12 ust. 1 pkt 9 ustawy o SInF). Informacja taka może się przykładowo ograniczać do wskazania, że wartości majątkowe zostały wypłacone osobie uprawnionej, czy też zatrzymane w instytucji zobowiązanej (przeniesione na rachunek techniczny).

W art. 12 ust. 1 pkt 11 ustawy o SInF wskazano na obowiązek informowania przez instytucje zobowiązane o przyporządkowaniu dla danego rachunku numerów tak zwanych „rachunków wirtualnych". Wiele podmiotów, w szczególności przyjmujących cykliczne płatności od klientów za dostawy mediów czy też świadczenie usług telekomunikacyjnych, zawiera z instytucjami zobowiązanymi umowy umożliwiające im generowanie indywidualnych numerów do wpłat, przypisanych do danego klienta. Taki numer ma na celu identyfikację poszczególnych płatności lub ich zleceniodawców, środki wpłacane na wygenerowany indywidualny numer są co do zasady automatycznie księgowane na rachunku, dla którego zawarta jest umowa umożliwiająca generowanie „rachunków wirtualnych". Tym samym z punktu widzenia celów ustawy nie jest zasadne zbieranie informacji o samych „rachunkach wirtualnych", ale jest zasadne przekazywanie informacji wskazujących, że dla danego rachunku została przewidziana możliwość generowania „rachunków wirtualnych". Zasady tworzenia Numeru Rachunku Bankowego (NRB) oraz Międzynarodowego Numeru Rachunku Bankowego (IBAN) zostały opisane w szczególności w zarządzeniu Prezesa Narodowego Banku Polskiego, wydanym na podstawie art. 68 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, a także w przywołanej w tym zarządzeniu Polskiej Normie PN-F-01102 „*Bankowość i pokrewne usługi finansowe - Numer Rachunku Bankowego (NRB) - Elementy i zasady tworzenia*". W art. 12 ust. 1 pkt 11 ustawy o SInF wskazano na obowiązek informowania o przyporządkowaniu do danego rachunku innych numerów „*odpowiadających strukturze zapisu*" NRB lub IBAN, co za tym idzie przepis ten uwzględnia także numery, które same nie odnoszą się do rachunków bankowych, ale ich zapis odpowiada zapisowi NRB lub IBAN. Tym samym przypisanie do danego rachunku tak zwanych „rachunków wirtualnych" każdorazowo powinno zostać odnotowane, na mocy omawianego zapisu. Zasadne jest również uzyskanie informacji o mechanizmie generowania numeru „rachunku wirtualnego" (stosowanym algorytmie), co może pozwolić przykładowo na wskazanie, że numer rachunku wyszukiwany

przez dany podmiot uprawniony stanowi „rachunek wirtualny” przypisany do rachunku określonego posiadacza.

Zauważyć ponadto należy, iż obowiązek informowania o przyporządkowaniu do rachunku innych numerów, odpowiadających strukturze zapisu NRB lub IBAN, obejmuje również obowiązek informowania o przyporządkowaniu „starego” numeru do „nowego” numeru rachunku, w sytuacji gdy zarówno „stary” jak i „nowy” numer odnoszą się do tego samego rachunku. Sytuacja taka może wystąpić na skutek połączenia lub przejęcia banków, gdy bank przejmujący nadaje „własne” numery rachunkom klientów, których uzyskał na skutek wchłonięcia banku przejmowanego. Sposób nadawania numerów rachunkom bankowym, również w przypadku połączenia banków, został określony w zarządzeniu Prezesa Narodowego Banku Polskiego, wydanym na podstawie art. 68 ustawy Prawo Bankowe. W przypadku przyporządkowania „starego” numeru rachunku do „nowego” numeru rachunku (w wyniku przykładowo przejęcia banku), instytucja zobowiązana wskazując metodę nadawania numeru (zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 11 ustawy o SInF) powinna określić, w jaki sposób „stary” numer został przypisany do „nowego”, by było możliwe powiązanie obu numerów.

Należy jednocześnie podkreślić, iż zakres danych identyfikacyjnych, o których mowa w art. 12 ust. 2 – 4 został dostosowany to cech konkretnych osób fizycznych, prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej. Przykładowo zgodnie z art. 12 ust. 2 pkt 1 lit e ustawy o SInF dane identyfikacyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 4, obejmują w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą - NIP. W tym kontekście warto zauważyć, że zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2020 r. poz. 170) identyfikatorem podatkowym jest 1) numer PESEL –w przypadku podatników będących osobami fizycznymi objętymi rejestrem PESEL nieprowadzących działalności gospodarczej lub niebędących zarejestrowanymi podatnikami podatku od towarów i usług; 2) NIP –w przypadku pozostałych podmiotów podlegających obowiązkowi ewidencyjnemu, o którym mowa w art. 2. Zgodnie natomiast z art. 12 ust. 2 pkt 1 lit h ustawy o SInF dane identyfikacyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 4, obejmują w przypadku posiadacza rachunku będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą - adres głównego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Projektowany przepis jest zbieżny z art. 36 ust. 1 pkt. 1 lit. f ustawy o p.p.p.f.t., zgodnie z którym identyfikacja klienta polega na ustaleniu w przypadku osoby fizycznej: nazwy (firmy), numeru identyfikacji podatkowej (NIP) oraz adresu głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej –w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą.

W **art. 13** ustawy o SInF uregulowano kwestię przekazywania przez instytucje zobowiązane danych do SInF. Zapewnienie sprawnego i funkcjonalnego systemu przekazywania danych wymaga przyjęcia rozwiązania zakładającego korzystanie ze środków komunikacji elektronicznej, co znalazło odzwierciedlenie w art. 13 ust. 1 ustawy o SInF. W obecnym stanie prawnym część instytucji zobowiązanych (banki i Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe) na mocy przepisów ordynacji podatkowej przesyła informacje dotyczące rachunków wybranych podmiotów do STIR,. Informacje przesyłane do STIR na mocy przepisów ordynacji podatkowej mają szerszy charakter niż informacje o rachunku o których mowa w art. 12 ustawy o SInF, dotyczą jednakże jedynie rachunków prowadzonych dla

podmiotów kwalifikowanych w rozumieniu art. 119zg pkt 4 ordynacji podatkowej (co do zasady są to podmioty prowadzące działalność gospodarczą). Art. 32a dyrektywy 2015/849 dotyczy wszelkich rachunków płatniczych i rachunków identyfikowanych IBAN, tym samym konieczne jest uwzględnienie w ustawie o SInF również rachunków prowadzonych dla osób fizycznych. Niemniej z uwagi na fakt, iż w zakresie dotyczącym rachunków prowadzonych dla podmiotów kwalifikowanych w rozumieniu art. 119zg pkt 4 ordynacji podatkowej, obowiązki zgłaszania informacji o rachunkach wynikające z ordynacji podatkowej oraz z ustawy o SInF będą się częściowo pokrywać, postanowiono wykorzystać istniejący system przesyłania danych do STIR również do przesyłania informacji o rachunku o których mowa w art. 12 ustawy o SInF. Jednocześnie wprowadzane w art. 14 ust. 5 ustawy o SInF rozwiązanie dotyczące wspólnego przesyłania danych do STIR i do SInF ma na celu zapewnienie, by instytucje zobowiązane przekazujące informacje do STIR na mocy ordynacji podatkowej, nie były zmuszone do dublowania informacji o rachunkach podmiotów kwalifikowanych w celu osobnego przesyłania takich danych do SInF. Zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy o SInF, instytucje zobowiązane będą wspólnie przesyłały informacje o których mowa w art. 119zr ordynacji podatkowej oraz informacje o rachunku o których mowa w art. 12 ustawy o SInF. Izba rozliczeniowa z otrzymanego zbioru danych wyodrębni informacje o rachunku o których mowa w art. 12 ustawy o SInF oraz prześle je do SInF. Przyjęte rozwiązanie pozwoli na wykorzystanie istniejącego kanału przesyłania danych przez podmioty takie jak banki czy Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe, a jednocześnie ograniczy do niezbędnego minimum zakres nowych obowiązków po stronie instytucji zobowiązanych, wynikających z konieczności przesyłania danych dotyczących rachunków podmiotów nieobjętych przepisami ordynacji podatkowej. W art. 13 ust. 2 ustawy o SInF przewidziano, iż instytucje zobowiązane które mogą przesyłać informacje dotyczące rachunków podmiotów kwalifikowanych o których mowa w art. 119zg pkt 4 ordynacji podatkowej za pośrednictwem banku zrzeszającego czy też Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, będą miały możliwość korzystania z tego rozwiązania również do przesyłania informacji o rachunku do SInF. Jednocześnie w art. 13 ust. 3 ustawy o SInF zastrzeżono, iż korzystanie z pośrednictwa podmiotów, o których mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o SInF, nie zwalnia instytucji zobowiązanej z odpowiedzialności za przekazanie informacji do STIR. Zapis ten ma na celu bezsporne wskazanie, iż korzystanie z opcji przesyłania danych z pomocą pośrednika, jakim jest bank zrzeszający czy też Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa, nie zwalnia instytucji zobowiązanej z odpowiedzialności za przekazanie informacji do STIR. Zapis ten ma na celu wykluczenie możliwości rozmywania odpowiedzialności za brak przesłania danych do STIR pomiędzy instytucją zobowiązaną a bankiem zrzeszającym, czy też Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa. Zauważyć należy, iż analogiczne rozwiązanie funkcjonuje w art. 73 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

W art. 13 ust. 4 ustawy o SInF wskazano, iż przekazanie informacji o rachunku do STIR oraz przekazanie tej informacji ze STIR do SInF jest nieodpłatne. Zapis ten wyłącza możliwość naliczania przez izbę rozliczeniową obsługującą STIR opłat z tytułu pośredniczenia w przekazywaniu danych do SInF.

Zgodnie **z art. 14** ustawy o SInF, informacje o rachunkach będą przekazywane do STIR w ciągu 3 dnia od otwarcia rachunku, zamknięcia rachunku lub zmiany informacji o rachunku.

Umożliwi to dostęp do relatywnie aktualnych danych, a jednocześnie da czas instytucjom zobowiązanym na przekazanie informacji o rachunku. W art. 14 ust. 2 ustawy o SInF wskazano, iż w przypadku o którym mowa w art. 39 ust. 2 lub 3 ustawy o p.p.p.f.t., instytucja zobowiązana uzupełnia informacje o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 i 3 (dotyczące danych identyfikacyjnych posiadacza rachunku oraz beneficjenta rzeczywistego) w terminie 3 dni od dnia ich uzyskania. Przepis jest zasadny z uwagi na możliwość weryfikacji tożsamości klienta i beneficjenta rzeczywistego przez podmioty będące instytucjami obowiązanymi w rozumieniu ustawy o p.p.p.f.t. w trakcie nawiązywania stosunków gospodarczych, czy też przed przeprowadzeniem transakcji za pomocą rachunku. Co za tym idzie, możliwe jest założenie rachunku mimo nieposiadania wszystkich niezbędnych informacji o kliencie i beneficjencie rzeczywistym. Wymaganie uzupełnienia wszystkich danych wskazanych w art. 12 ustawy o SInF w sytuacji, w której instytucja zobowiązana, na gruncie ustawy o p.p.p.f.t. jeszcze takich danych nie musiała uzyskać, byłoby zbyt daleko idące. W art. 14 ust. 3 ustawy o SInF przewidziano możliwość dokonania korekty przekazanych informacji o rachunku, jeśli były one niezgodne ze stanem faktycznym. W przypadku nieprzekazania informacji do STIR lub stwierdzenia niezgodność przekazanej informacji o rachunku ze stanem faktycznym, instytucje zobowiązane będą zobligowane do przekazywania poprawnych danych w ciągu 2 dni od dnia w którym stwierdzono niezgodność. Zauważyć należy, iż za niedopełnienie obowiązku zgłoszenia informacji o rachunku, na instytucję zobowiązaną może zostać zgodnie z art. 32 ustawy o SInF nałożona kara pieniężna. Niemniej w przypadku dokonania korekty nieprawidłowych informacji zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy o SInF, organ wydający decyzję w przedmiocie nałożenia kary, będzie miał możliwość odstąpienia od nałożenia kary pieniężnej zgodnie z art. 32 ust. 3 ustawy o SInF. Obowiązek zgłoszenia przez instytucje zobowiązane informacji o rachunku zostanie zrealizowany w momencie prawidłowego przekazania tych informacji do STIR zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o SInF. Przekazanie informacji o rachunku przez izbę rozliczeniową ze STIR do SInF zgodnie z art. 14 ust. 4 ustawy o SInF ma następować niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 2 dni od otrzymania informacji o rachunku od instytucji zobowiązanej. Podkreślić należy, iż ewentualne niedopełnienie przez izbę rozliczeniową obowiązku przekazania informacji o rachunku do SInF zgodnie z art. 14 ust. 4, nie będzie miało wpływu na uznanie obowiązku instytucji zobowiązanej za niezrealizowany. Zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy o SInF, instytucje zobowiązane będą wspólnie przesyłały informacje, o których mowa w art. 119zr ordynacji podatkowej oraz informacje o rachunku, o których mowa w art. 12 ustawy o SInF. Izba rozliczeniowa z otrzymanego zbioru danych wyodrębni informacje o rachunku, o których mowa w art. 12 ustawy o SInF, oraz prześle je do SInF. Przyjęte rozwiązanie pozwoli na wykorzystanie istniejącego kanału przesyłania danych przez podmioty takie jak banki czy Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe, a jednocześnie ograniczy do niezbędnego minimum zakres nowych obowiązków po stronie instytucji zobowiązanych, wynikających z konieczności przesyłania danych dotyczących rachunków podmiotów nieobjętych przepisami ordynacji podatkowej. W art. 14 ust. 6 ustawy o SInF wskazano, iż do terminów, o których mowa w art. 14 ust. 1-4 ustawy o SInF, nie wlicza się sobót i dni ustawowo wolnych od pracy oraz okresu od chwili wystąpienia awarii lub zakłócenia funkcjonowania STIR do chwili przywrócenia funkcjonowania STIR. Zauważyć należy, iż przekazywanie przez instytucje zobowiązane informacji o rachunkach do STIR będzie następowało za pomocą systemów komunikacji elektronicznej. Każdorazowe

wystąpienie awarii lub zakłócenia funkcjonowania STIR będzie się wiązało z brakiem możliwości prawidłowego przesłania danych do STIR, w związku z czym instytucje zobowiązane będą na bieżąco w posiadaniu wiedzy o ewentualnych awariach, czy też zakłóceniach. Jednocześnie należy zauważyć, iż informacja o wystąpieniu awarii lub zakłóceniu funkcjonowania STIR będzie kluczowa dla ustalenia ewentualnej odpowiedzialności instytucji zobowiązanej z tytułu naruszenia obowiązków. Tym samym informacje takie będą ustalane przez organy, o których mowa w art. 31 ustawy o SInF, w ramach prowadzonych postępowań.

W przypadku wystąpienia po stronie organu właściwego w sprawach SInF wątpliwości co do zgodności ze stanem faktycznym lub kompletności informacji o rachunku, będzie miał on zgodnie z **art. 15** ustawy o SInF możliwość zwrócenia się do instytucji zobowiązanej z żądaniem ponownego przesłania informacji o rachunku. Przepis ten ma na celu zapewnienie organowi właściwemu uprawnień umożliwiających weryfikację prawdziwości informacji zgromadzonych w SInF, przykładowo ze względu na pojawienie się zgłoszeń mogących wskazywać na wystąpienie oczywistych omyłek pisarskich na etapie wprowadzania danych do systemu teleinformatycznego. Przesyłanie przez instytucje zobowiązane informacji o rachunkach następuje w trybie określonym w art. 14 ustawy o SInF (przesyłanie informacji za pośrednictwem STIR, obowiązek przesyłania informacji od instytucji zobowiązanych przez izbę rozliczeniową do SInF), który to tryb znajdzie również zastosowanie do przesyłania informacji po żądaniu skierowanym przez organ właściwy. Z uwagi na określenie w art. 15 ustawy o SInF 3-dniowego terminu na przesyłanie informacji, uznano za zasadne podkreślenie, iż do tego terminu ma zastosowanie art. 14 ust. 6 ustawy o SInF, wskazujący na niewliczanie do biegu terminu sobót, dni ustawowo wolnych od pracy, a także okresu występowania awarii lub zakłócenia funkcjonowania STIR.

W **art. 16 ust. 1** ustawy o SInF określono okres przechowywania informacji o rachunku, wynoszący co do zasady 5 lat od zamknięcia rachunku lub wygaśnięcia umowy, o której mowa w art. 4 ustawy o SInF. Jednocześnie w art. 16 ust. 2 wskazano, iż okres przechowywania może zostać przez organ właściwy wydłużony o kolejny okres nie dłuższy niż 5 lat, jeżeli jest to konieczne w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu lub w celu zapewnienia prawidłowości prowadzonych postępowań w sprawach dotyczących poważnych przestępstw. Decyzja organu właściwego musi zostać poprzedzona oceną konieczności i proporcjonalności dalszego przechowywania danych. Art. 16 ustawy o SInF, poprzez przyjęty okres przechowywania danych wynoszący 5 lat, wraz z dodatkowym okresem przechowywania, stanowi implementację art. 40 ust. 1 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, który znajduje zastosowanie do danych dostępnych za pomocą scentralizowanych mechanizmów o których mowa w art. 32a dyrektywy (którym to mechanizmem w polskim porządku prawnym będzie SInF). Wymóg oceny konieczności i proporcjonalności dalszego przechowywania również wynika z art. 40 ust. 1 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843. Zauważyć należy, iż oceniając potrzebę dalszego przechowywania danych na potrzeby danego postępowania karnego, organ właściwy może ustalić, że dane o których dalsze przechowywanie wystąpiono, zostały już na potrzeby tego postępowania wyszukane w SInF. W takim przypadku mogłoby dojść do ustalenia braku konieczności dalszego przechowywania danych w SInF. Jednocześnie w

przypadku prowadzenia postępowania dotyczącego jednego rachunku, występowanie o przedłużenie okresu przechowywania danych dotyczących rachunków wszystkich klientów danej instytucji zobowiązanej będzie mogło zostać uznane za nieproporcjonalne. Co do zasady uznanie niezbędności dalszego przechowywania informacji o rachunkach będzie się wiązało z zapewnieniem prawidłowości prowadzonych postępowań karnych dotyczących poważnych przestępstw, niemniej informacje o rachunkach mogą być wykorzystywane również do celów wykrywania poważnych przestępstw na etapie poprzedzającym oficjalne wszczęcie postępowania karnego, w szczególności w ramach czynności operacyjnych organów ścigania. Tym samym w art. 16 ust. 2 ustawy o SInF posłużono się zwrotem „*w celu zapewnienia prawidłowości prowadzonych postępowań w sprawach dotyczących poważnych przestępstw*", mając na uwadze, iż prowadzone postępowania mogą polegać nie tylko na prowadzeniu postępowania karnego, ale również przykładowo na prowadzeniu spraw operacyjnych.

W **art. 17** ustawy o SInF przewidziano, iż informacje o rachunku, o których mowa w art. 12 ustawy o SInF, mają być przekazywane w postaci elektronicznej odpowiadającej strukturze logicznej dostępnej w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Mając na uwadze potrzebę dostosowania formy przekazywania informacji o rachunkach przez poszczególne instytucje zobowiązane do wymogów systemu teleinformatycznego służącego obsłudze SInF, konieczne jest wskazanie obowiązującego schematu przesyłanych danych. Przyjęte rozwiązanie jest analogiczne do rozwiązania funkcjonującego w ramach STIR, wskazanego w art. 119zr § 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

Zgodnie z **art. 18** ustawy o SInF, w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (cel określony w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o SInF) informacje zgromadzone w SInF, są niezwłocznie, w całości, przekazywane Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej (dalej „GIIF"). Zakres uprawnień GIIF różni się od zakresu uprawnień do uzyskiwania danych zgromadzonych z SInF podmiotów uprawnionych, o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o SInF. Zgodnie z art. 32a dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, informacje o rachunkach mają być dostępne dla jednostek analityki finansowej „z zachowaniem ich pierwotnej formy i treści", co należy rozumieć jako dostępność do całości danych zgromadzonych w SInF, nieuzależnioną od przeprowadzania jednostkowych zapytań dotyczących pojedynczych rachunków. Zauważyć należy, iż jednostki analityki finansowej mają za zadanie weryfikowanie danych dotyczących transakcji finansowych, z wykorzystaniem mechanizmów automatycznego wyszukiwania danych. Realizacja zadań analitycznych przez GIIF wymaga uzyskania pełnego zakresu danych dotyczących informacji o rachunkach, z uwzględnieniem danych historycznych, co zostanie zrealizowane poprzez przekazanie GIIF całości zgromadzonych w SInF danych. Zabieg ten, sprowadzający się do bieżącego przekazywania GIIF pełnego pakietu informacji otrzymywanych od instytucji zobowiązanych, stanowi implementację art. 32a ust. 2 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, w zakresie w jakim przepis ten nakazuje zapewnienie, by informacje przechowywane w scentralizowanych mechanizmach o których mowa w art. 32a ust. 1 tej dyrektywy, były dostępne dla krajowej jednostki analityki finansowe z zachowaniem ich pierwotnej formy i treści. Jednocześnie należy zauważyć, iż dyrektywa 2019/1153, ustanawiająca mechanizmy przekazywania informacji o rachunkach dla celów zwalczania

poważnej przestępczości, dotyczy udostępniania informacji o rachunkach „krajowym właściwym organom" wyznaczonym zgodnie z art. 3 ust. 1 tej dyrektywy. W zakresie zapewnienia dostępu do informacji o rachunkach, dyrektywa 2019/1153 nie ma zatem zastosowania do jednostek analityki finansowej (które uzyskują dostęp do informacji o rachunkach na podstawie art. 32a ust. 1 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843). Tym samym zasadne jest osobne potraktowanie GIIF, któremu informacje o rachunkach będą przekazywane zgodnie z art. 18 ustawy o SInF, od podmiotów uprawnionych, o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o SInF (będących „krajowymi właściwymi organami" wyznaczonymi zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2019/1153).

W **art. 19** ust. 1 ustawy o SInF wskazano podmioty w których właściwości pozostaje przeciwdziałanie poważnym przestępstwom w rozumieniu załącznika nr I do rozporządzenia (UE) 2016/794, ich wykrywanie lub prowadzenia postępowania karnego w ich sprawie, a także odzyskiwanie mienia pochodzącego z takiego przestępstwa (zwane w dalszej części ustawy o SInF podmiotami uprawnionymi). Wszystkie przesłanki uprawniające do wyszukania informacji o rachunku zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o SInF mieszczą się w określonych w art. 2 ustawy o SInF celach utworzenia bazy. Art. 19 ust. 1 ustawy o SInF stanowi implementację art. 32a ust. 2 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, w zakresie dotyczącym udostępniania informacji o rachunkach i skrytkach sejfowych właściwym organom krajowym w zakresie wykonywania ich obowiązków wynikających z tejże dyrektywy (zaznaczyć należy, iż pranie pieniędzy oraz terroryzm stanowią poważne przestępstwa w rozumieniu załącznika nr I do rozporządzenia (UE) 2016/794). Przepis ten jednocześnie wdraża do krajowego porządku prawnego postanowienia art. 4 ust. 1 dyrektywy 1153/2019, w zakresie w jakim przewiduje dostęp właściwych wyznaczonych organów do danych dotyczących rachunków bankowych oraz skrytek sejfowych, dla celów zwalczania poważnej przestępczości. Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 1153/2019 dane powinny być udostępniane „*bezpośrednio i natychmiastowo*", co zostanie uznane za spełnione, gdy „*organy krajowe prowadzące scentralizowane rejestry rachunków bankowych przekazują informacje o rachunkach bankowych właściwym organom niezwłocznie za pośrednictwem automatycznego mechanizmu, o ile w wymagane dane lub informacje nie może ingerować żadna instytucja pośrednia*". Zgodnie z art. 19 ustawy o SInF, podmiotom uprawnionym dane zgromadzone w SInF będą udostępniane niezwłocznie, co gwarantuje wypełnienie przesłanki „natychmiastowego" przekazywania danych. Zauważyć należy, iż dane dotyczące poszczególnych rachunków będą dla wyznaczonych przez podmioty uprawnione funkcjonariuszy i pracowników dostępne za pośrednictwem automatycznego mechanizmu, tj. za pomocą systemu teleinformatycznego. Uzyskanie informacji o rachunku ma nastąpić poprzez wyszukanie stosownych informacji w SInF, po podaniu niezbędnych informacji dotyczących między innymi rodzaju poważnego przestępstwa, identyfikatora użytkownika czy też oznaczenia sprawy na potrzeby której informacje mają być wyszukiwane (art. 24 ustawy o SInF). W związku z czym spełniona zostanie również przesłanka „bezpośredniego" udostępniania informacji. Podmioty uprawnione za pomocą systemu teleinformatycznego będą w stanie uzyskiwać wszelkie niezbędne dane, bez udziału podmiotów pośrednich, wydłużających czas uzyskania odpowiedzi.

W art. 19 ust. 2 ustawy o SInF wskazano, iż Szef Krajowej Administracji Skarbowej, będący organem właściwym w sprawach SInF, będzie miał możliwość przetwarzania danych zgromadzonych w bazie, w celu wykonywania swoich ustawowych zadań, związanych z ujawnianiem i odzyskiwaniem mienia zagrożonego przepadkiem, rozpoznawaniem, wykrywaniem i zwalczaniem przestępstw oraz przestępstw skarbowych, zapobieganiem tym przestępstwom oraz ściganiem ich sprawców. Zauważyć należy, iż uprawnienie do przetwarzania danych zgromadzonych w SInF ściśle wiąże się z wykonywaniem ustawowych zadań Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, które zostały określone w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 505, z późn. zm.). W związku z tym można przykładowo wskazać, iż Szef Krajowej Administracji Skarbowej będzie mógł przetwarzać dane zgromadzone w SInF nie w celu zwalczania jakiegokolwiek przestępstwa, a jedynie w celu zwalczania jednego z przestępstw wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 15-16 (w związku z właściwością określoną w art. 14 ust. 1 pkt 6) ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej. Jednocześnie należy podkreślić, iż umożliwienie przetwarzania danych zgromadzonych w SInF Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej jest konieczne celem zabezpieczenia sprawności oraz efektywności postępowań zmierzających do wyeliminowania wyłudzeń skarbowych.

Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy o SInF, podmioty uprawnione, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 4, 6-12 oraz 15, które są umocowane do prowadzenia postępowań sprawdzających lub postępowań bezpieczeństwa przemysłowego, będą mogły pozyskiwać informacje o rachunku zgromadzone w SInF. Przepis ma na celu usprawnienie oraz przyspieszenie takich postępowań. Wykorzystywanie informacji z SInF do celów usprawnienia postępowań sprawdzających oraz postępowań bezpieczeństwa przemysłowego stanowi „inny cel określony w ustawie", o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o SInF.

Zgodnie z art. 19 ust. 4 ustawy o SInF, Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego uzyska uprawnienie do pozyskiwania informacji o rachunku zgromadzonych w SInF w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, czyli dla celów kontroli prawidłowości i prawdziwości oświadczeń majątkowych lub oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej osób pełniących funkcje publiczne. Przepis ma na celu usprawnienie oraz przyspieszenie takich postępowań, gdyż w dotychczasowym stanie prawnym ustalanie miejsc prowadzenia rachunków osób podlegających kontroli, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym każdorazowo wiązało się z koniecznością wysyłania setek pism do instytucji finansowych i kredytowych. Wprowadzenie art. 19 ust. 4 nie tylko wpłynie na obniżenie kosztów prowadzenia takich postępowań, skrócenie czasu potrzebnego na ustalanie instytucji zobowiązanych prowadzących rachunki danej osoby, jak również zmniejszy zakres obowiązków instytucji zobowiązanych, które musiały odpowiadać na korespondencję dotyczącą samego faktu prowadzenia rachunku dla danej osoby pełniącej funkcje publiczne. Zauważyć przy tym należy, iż dane gromadzone w SInF nie będą zawierały informacji o wysokości środków zgromadzonych na rachunku, czy też o transakcjach realizowanych za pomocą takiego rachunku. Wykorzystywanie informacji z SInF do celów usprawnienia kontroli prawidłowości i prawdziwości oświadczeń majątkowych lub oświadczeń

o prowadzeniu działalności gospodarczej osób pełniących funkcje publiczne stanowi „inny cel określony w ustawie", o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o SInF.

Zgodnie z **art. 20** ustawy o SInF, udostępnianie danych podmiotom uprawnionym nastąpi przy użyciu systemu teleinformatycznego służącego do obsługi SInF. Poszczególne podmioty uprawnione celem uzyskania dostępu do informacji o rachunkach będą zobowiązane do wdrożenia rozwiązań informatycznych umożliwiających uzyskanie dostępu do SInF.

W **art. 21** ustawy o SInF przedstawiono przesłanki udostępniania informacji o rachunkach wykraczające poza ramy określone w art. 19 ust. 1 ustawy o SInF. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o SInF, podmioty uprawnione będą miały możliwość dokonywać wymiany informacji o rachunkach związanych z poważnym przestępstwem z Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), powołanej rozporządzeniem (UE) 2016/794. Wskazano ponadto, iż wymiana może następować bezpośrednio lub za pośrednictwem Jednostki Krajowej Europol, której rolę na podstawie uchwały Nr 51 Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie wyznaczenia Jednostki Krajowej Europolu (M.P. z 2017 r. poz. 427) pełni Komenda Główna Policji. Przepis ten stanowi implementację art. 11 dyrektywy 1153/2019.

Zgodnie z art. 21 ust. 2 ustawy o SInF, prokuratorzy oraz sędziowie uprawnieni do dostępu do danych zgromadzonych w SInF przez Prokuratora Krajowego albo właściwego Prezesa Sądu Apelacyjnego, będą mogli pozyskiwać informacje z SInF celem wykonania wniosku o udzielenie pomocy prawnej. Warunkiem pozyskania oraz udostępnienia informacji zgodnie z art. 21 ust. 2 ustawy o SInF jest pochodzenie wniosku z państwa, które na mocy ratyfikowanej umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską ma prawo występować o udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową. Jednocześnie sprawa w związku z którą wystąpiono z wnioskiem o udzielenie pomocy prawnej musi być związana z poważnym przestępstwem. Przepis ma na celu usprawnienie procesu udzielania odpowiedzi na wnioski o udzielenie pomocy prawnej, co wpłynie pozytywnie na tempo rozpoznawania takich wniosków, jak również skróci czas jaki każdy sędzia czy prokurator musi poświęcić na realizację takiego wniosku.

Zgodnie z **art. 22 ust. 1** ustawy o SInF to podmioty uprawnione będą upoważniać do dostępu do SInF funkcjonariuszy oraz inne osoby dla nich pracujące. W przepisie tym przewidziano, iż Prokurator Krajowy będzie mógł upoważnić prokuratora do dostępu do danych zgromadzonych w SInF (art. 22 ust. 1 pkt 1), a Prezes Sądu Apelacyjnego będzie mógł upoważnić do dostępu do SInF sędziego sądu działającego na obszarze jego apelacji (art. 22 ust. 1 pkt 2). Podmioty uprawnione o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3, 5-13 oraz 15 i 16 ustawy o SInF, będą upoważniać podległych pracowników lub funkcjonariuszy. W art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy o SInF wskazano na uprawnienie Komendanta Głównego Policji do upoważnienia do dostępu do SInF podległych pracowników lub funkcjonariuszy, przy czym zastrzeżono, iż upoważnienie do dostępu do SInF musi obejmować co najmniej pracowników lub funkcjonariuszy krajowego biura do spraw odzyskiwania mienia, o którym mowa w art. 145k ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360, z późn. .zm). Zapis ten wynika z konieczności implementacji art. 3 ust. 1 dyrektywy 2019/1153, w którym wprost wskazano, iż dostęp do informacji o rachunkach musi zostać zagwarantowany między innymi krajowym biurom do

spraw odzyskiwania mienia. Zgodnie z art. 145k ustawy o policji, zadania krajowego biura do spraw odzyskiwania mienia wykonuje Komenda Główna Policji. W art. 22 ust. 1 pkt 5 ustawy o SInF wskazano, iż dyrektorzy Izb Administracji Skarbowej będą uprawnieni do upoważnienia do dostępu do SInF funkcjonariuszy oraz pracowników urzędów skarbowych lub urzędów celno-skarbowych, znajdujących się na obszarze terytorialnego zasięgu działania kierowanych przez nich Izb Administracji Skarbowej. Zauważyć należy, iż z racji na wskazanie Szefa Krajowej Administracji Skarbowej jako organu właściwego w sprawach SInF, nie było zasadne jednoczesne wskazywanie tego organu jako organu uprawnionego do uzyskania dostępu do SInF. Jednocześnie z uwagi na zadania realizowane przez organy Krajowej Administracji Skarbowej, uznano za celowe przyznanie im dostępu do SInF. Tym samym w art. 19 ust. 1 pkt 14 ustawy SInF, jako podmioty uprawnione wskazano dyrektorów Izb Administracji Skarbowej, którzy na podstawie art. 22 ust. 1 pkt ust. 5 ustawy o SInF mogą upoważnić do dostępu do SInF pracowników oraz funkcjonariuszy organów Krajowej Administracji Skarbowej w odniesieniu do których są organami wyższego stopnia. Zgodnie z art. 22 ust. 2 podmioty uprawnione będą mogły upoważnić do dostępu do SInF wyłącznie osobę cechującą się wysoką etyką zawodową, która posiada niezbędną wiedzę w zakresie przepisów ustawy oraz ochrony danych, kwalifikacje zapewniające zachowanie bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych oraz daje rękojmię ochrony informacji o rachunku. Przepis ten stanowi implementację art. 5 ust. 2 dyrektywy 1153/2019. W kontekście art. 22 ustawy o SInF (a w konsekwencji również art. 23-26 tej ustawy), należy powołać się na argumentację przytoczoną w uzasadnieniu do art. 18 ustawy o SInF, wskazującą na konieczność odrębnego potraktowania GIIF jako krajowej jednostki analityki finansowej. Podkreślić należy, iż zakres uprawnień GIIF różni się od zakresu uprawnień do uzyskiwania danych zgromadzonych z SInF podmiotów uprawnionych, o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o SInF. Realizacja zadań analitycznych przez GIIF wymaga uzyskania pełnego zakresu danych dotyczących informacji o rachunkach, z uwzględnieniem danych historycznych, co zostanie zrealizowane poprzez przekazanie GIIF całości zgromadzonych w SInF danych. Zabieg ten, sprowadzający się do bieżącego przekazywania GIIF pełnego pakietu informacji otrzymywanych od instytucji zobowiązanych, stanowi implementację art. 32a ust. 2 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, w zakresie w jakim przepis ten nakazuje zapewnienie, by informacje przechowywane w scentralizowanych mechanizmach o których mowa w art. 32a ust. 1 tej dyrektywy, były dostępne dla krajowej jednostki analityki finansowe z zachowaniem ich pierwotnej formy i treści. Jednocześnie należy przypomnieć, iż dyrektywa 2019/1153, ustanawiająca mechanizmy przekazywania informacji o rachunkach dla celów zwalczania poważnej przestępczości, dotyczy udostępniania informacji o rachunkach „krajowym właściwym organom" wyznaczonym zgodnie z art. 3 ust. 1 tej dyrektywy. W zakresie zapewnienia dostępu do informacji o rachunkach, dyrektywa 2019/1153 nie ma zatem zastosowania do jednostek analityki finansowej (które uzyskują dostęp do informacji o rachunkach na podstawie art. 32a ust. 1 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843). Tym samym w zakresie w jakim ustawa o SInF ustanawia mechanizmy udostępniania informacji o rachunkach podmiotom uprawnionym, a także w zakresie rejestrowania logowań do SInF, przepisy te nie będą miały zastosowania do GIIF jako krajowej jednostki analityki finansowej. W szczególności pracownicy komórki organizacyjnej o której mowa w art. 12 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t. nie będą mieli nadawanych unikalnych identyfikatorów

dostępu do SInF, o których mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o SInF (z uwagi na fakt, iż GIIF nie jest jednym z podmiotów uprawnionych).

Zgodnie z **art. 23** ustawy o SInF, podmiot uprawniony będzie prowadzić rejestry osób upoważnionych w ramach podmiotu do dostępu do SInF. Organ właściwy będzie na podstawie ust. 2 informowany o części informacji zawartych w tym rejestrze, tj. o unikalnym identyfikatorze dostępu do SInF przyporządkowanym do upoważnionej osoby oraz o dacie nadania upoważnienia dostępu do SInF. Jednocześnie zgodnie z ust. 3, podmiot uprawniony będzie zobowiązany niezwłocznie poinformować organ właściwy w sprawach SInF o utracie upoważnienia do dostępu do SInF przez wyznaczoną przez podmiot uprawniony osobę (utrata upoważnienia może wynikać przykładowo z jego odebrania lub wygaśnięcia). W art. 23 ust. 4 ustawy o SInF wskazano na potrzebę przechowywania przez okres 5 lat danych dotyczących osób upoważnionych do dostępu do SInF z ramienia podmiotu uprawnionego. Okres przechowywania danych będzie liczony od dnia utraty upoważnienia do dostępu do SInF przez wyznaczoną przez podmiot uprawniony osobę (czyli przykładowo od daty odebrania lub wygaśnięcia upoważnienia). Jednocześnie w ust. 5 tego przepisu przewidziano możliwość przedłużenia okresu przechowywania, jeżeli organ właściwy uzna to za konieczne w celu zapewnienia prawidłowości prowadzonego postępowania dotyczącego zgodności z prawem przetwarzania informacji o rachunku. Dane gromadzone na podstawie art. 23 ustawy o SInF są elementem niezbędnym do ustalenia osoby która dokonała wyszukania informacji o rachunku w SInF, tym samym okres przechowywania tych danych musi być tożsamy z okresem przechowywania informacji o logowaniu do systemu obsługującego SInF (które to dane są zbierane na podstawie art. 26 ustawy o SInF).

W **art. 24** ustawy o SInF wymieniono informacje, jakie muszą zostać podane w celu umożliwienia wyszukania informacji o rachunku. W celu zapewnienia weryfikacji treści zapytań z zadaniami ustawowymi wykonywanymi przez podmioty uprawnione, udostępnianie informacji będzie następowało po przekazaniu do systemu teleinformatycznego służącego do obsługi SInF wszystkich wymaganych zgodnie z tym artykułem informacji. W szczególności należy zauważyć, że warunkiem udostępnienia informacji będzie podanie danych identyfikacyjnych pozwalających na zidentyfikowanie osoby lub podmiotu, wobec którego są prowadzone czynności, lub danych dotyczących rachunku, którego właściciel ma być ustalony (art. 24 pkt 1 ustawy o SInF). Konieczne będzie także oznaczenie postępowania w związku z którym ma nastąpić udostępnienie informacji, przy czym zauważyć należy, iż takie oznaczenie musi umożliwiać dopasowanie przeprowadzonego wyszukania informacji do skonkretyzowanego postępowania. Oznaczenie postępowania będzie mogło przykładowo polegać na wskazaniu sygnatury sprawy, bądź indywidualnego numeru pisma do którego wyszukanie jest wykonywane (przy wnioskach o udzielenie pomocy prawnej). Wymagane będzie oznaczenie poważnego przestępstwa w związku z którym wyszukanie jest przeprowadzane, albo rodzaju sprawdzenia o którym mowa w art. 19 ust. 3 i 4. Określenie rodzaju sprawdzenia będzie polegało na wskazaniu, że jest przeprowadzane w związku z kontrolą oświadczeń majątkowych albo w związku z postępowaniem sprawdzającym lub postępowaniem bezpieczeństwa przemysłowego. Wyszukanie informacji musi zostać ograniczone czasowo, tym samym celem dokonania wyszukania informacji konieczne będzie określenie okresu za jaki informacje mają być udostępnione. Zgodnie z art. 24 pkt 5 ustawy o

SInF wyszukanie informacji o rachunku będzie możliwe po wskazaniu unikalnego identyfikatora dostępu do SInF pracownika albo funkcjonariusza, który dokonuje sprawdzenia. Unikalny identyfikator dostępu będzie nadawany pracownikom oraz funkcjonariuszom przez podmioty uprawnione w momencie wydania upoważnienia do dostępu do SInF, oraz przechowywany w rejestrze prowadzonym przez podmiot uprawniony na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy o SInF. Dane o których mowa w art. 24 pkt 6 oraz 7 odnoszą się do wskazania indywidualnego oznaczenia w ramach podmiotu uprawnionego pracownika albo funkcjonariusza, na zlecenie którego udostępniane są informacje z SInF, lub będącego odbiorcą informacji udostępnianej z SInF. Konieczność wskazania tych osób wynika wprost z art. 6 ust. 1 lit. f dyrektywy 1153/2019. Osoby zlecające oraz będące odbiorcą informacji co do zasady nie muszą być osobiście upoważnione do dostępu do SInF, tym samym nie muszą mieć nadanego unikalnego identyfikatora dostępu. W praktyce dopuszczalne będzie rozwiązanie zakładające, iż przykładowo w Komendzie Wojewódzkiej Policji wyznaczony zostanie funkcjonariusz upoważniony do dostępu do SInF, który na zlecenie przełożonego będzie przeprowadzał wyszukiwania informacji o rachunkach na potrzeby całej Komendy. Wówczas podczas wyszukiwania konieczne będzie wskazanie indywidualnego oznaczenia funkcjonariusza zlecającego (przykładowo Naczelnik właściwego wydziału) oraz funkcjonariusza będącego odbiorcą informacji (funkcjonariusz Policji do którego sprawy informacja była wyszukana). Nie przewiduje się procedury odgórnego nadawania indywidualnych oznaczeń pracownika lub funkcjonariusza. Z punktu widzenia wypełnienia wymogów dyrektywy, wystarczające będzie wskazanie przez osobę wyszukującą informacje w SInF, oznaczenia osoby zlecającej lub odbiorcy informacji, stosowanego w ramach struktury organizacyjnej podległej podmiotowi uprawnionemu. Istotne jest, by indywidualne oznaczenie pracownika albo funkcjonariusza było unikalne w ramach danej struktury organizacyjnej, może być to przykładowo numer legitymacji służbowej, bądź numer kadrowy.

Zgodnie z **art. 25** ustawy o SInF, udostępnianie informacji o rachunku zgromadzonych w SInF podmiotom uprawnionym następuje nie wcześniej niż w dacie przekazania do organu właściwego danych, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 3 i 4, czyli unikalnego identyfikatora dostępu do SInF oraz daty nadania upoważnienia do dostępu do SInF. Konieczność przekazania tych danych przed umożliwieniem wyszukiwania informacji o rachunkach wynika z potrzeby zabezpieczenia danych przed nieuprawnionym dostępem, a także z potrzeby gromadzenia informacji o logowaniu do systemu (unikalny identyfikator dostępu do SInF jest bezwzględnie wymagany podczas wyszukiwania informacji, jest również niezbędny do zidentyfikowania osoby dokonującej wyszukiwania).

Zgodnie z **art. 26** ustawy o SInF, organ właściwy prowadzi rejestr logowań do SInF, w którym są przechowywane informacje na temat uzyskanego przez podmioty uprawnione dostępu do SInF. Konieczność prowadzenia rejestru logowań wynika z potrzeby zabezpieczenia danych przed nieuprawnionym dostępem, jak również jest niezbędne do przygotowywania sprawozdania o którym mowa w art. 8 ustawy o SInF. Art. 26 ust. 1 ustawy o SInF stanowi implementację art. 6 ust. 1 dyrektywy 1153/2019. Zakres rejestru logowań obejmuje niepowtarzalny numer zalogowania, datę i godzinę udostępnienia informacji, nazwę podmiotu uprawnionego, informacje i dane wymagane do wyszukania informacji (dane o których mowa w art. 24 ustawy o SInF), a także niepowtarzalny identyfikator wyników. Podkreślić należy w

szczególności potrzebę gromadzenia informacji o dacie i godzinie wyszukania informacji niezależnie od numeru zalogowania. Wskazać należy, iż pracownik lub funkcjonariusz podmiotu uprawnionego, będzie mógł zalogować się do systemu obsługującego dostęp do SInF na początku dnia pracy (służby) i przez kilka kolejnych godzin wyszukiwać informacje na zlecenie poszczególnych funkcjonariuszy. W takiej sytuacji w ramach jednego numeru zalogowania będzie mógł przeprowadzić kilka (kilkanaście) sprawdzeń, podczas gdy informacja o dacie i godzinie wyszukania informacji o rachunku pozwoli na precyzyjne wskazanie w którym momencie doszło do wyszukania określonych danych. Należy również podkreślić, iż w ramach rejestru logowań będą zapisywane dane dotyczące niepowtarzalnego identyfikatora wyników wyszukiwania, który nie stanowi samej informacji o rachunku. Identyfikator wyników wyszukiwania powinien umożliwić ustalenie, jakie dane zostały udostępnione w ramach wyszukania informacji, lecz nie powinien ich bezpośrednio zawierać. Zauważyć należy, iż przyjęcie rozwiązania, w którym w ramach rejestru logowania zapisywane byłyby bezpośrednio wyniki wyszukania byłoby niekorzystne, prowadziłoby bowiem do kopiowania danych z SInF wraz z informacją o zainteresowaniu organów ścigania danym rachunkiem. Podkreślić również należy, iż dane w rejestrze logowań będą automatycznie zapisywane w systemie teleinformatycznym służącym do obsługi SInF. Ponadto takie dane jak niepowtarzalny numer zalogowania się do SInF, czy też niepowtarzalny identyfikator wyników wyszukania, będą automatycznie generowane przez system teleinformatyczny służący do obsługi SInF.

W art. 26 ust. 2 przewidziano, iż rejestr logowań ma być kontrolowany przez organ właściwy oraz przez właściwy organ nadzorczy ustanowiony zgodnie z art. 41 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW. Przepis ten stanowi implementację art. 6 ust. 2 dyrektywy 1153/2019. Zauważyć należy, iż zadania organu nadzorczego ustanowionego zgodnie z art. 41 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 wykonuje w Polsce Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Organ właściwy w sprawach SInF w ramach sprawowanej przez siebie kontroli nad rejestrem logowań (wykonywanej przykładowo przy pomocy wyznaczonego inspektora ochrony danych osobowych), będzie miał możliwość bieżącego identyfikowania odstępstw w ilości sprawdzeń wykonywanych przez poszczególne osoby, co pozwoli na bieżąco typować osoby, które mogą wykorzystywać dostęp do SInF do celów wykraczających poza cele przewidziane w ustawie o SInF. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, z racji na brak możliwości stałego monitorowania rejestru logowań, nie będzie w stanie na bieżąco monitorować statystyk dotyczących przeprowadzanych sprawdzeń.

Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy o SInF, rejestr logowań może być wykorzystywany wyłącznie w celu monitorowania ochrony danych, w tym sprawdzania dopuszczalności wyszukania i zgodności przetwarzania informacji z prawem, oraz w celu zapewniania bezpieczeństwa danych. Przepis ten stanowi implementację art. 6 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy 1153/2019. Wykorzystywanie danych zgodnie z tym przepisem będzie możliwe przez podmioty

uprawnione do kontrolowania rejestru na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy o SInF, a także przez organy ścigania, w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących nieuprawnionego wykorzystania danych uzyskanych z SInF, przykładowo w zakresie czynów zabronionych opisanych w art. 35 i 36 ustawy o SInF.

W art. 26 ust. 4 ustawy o SInF uregulowana została kwestia okresu przechowywania danych w rejestrze logowań. Przepisy te implementują do polskiego porządku prawnego postanowienia art. 6 ust. 3 zdanie drugie dyrektywy 1153/2019.

W **art. 27** ustawy o SInF wskazano, iż dane dotyczące informacji o rachunku udostępnionej z SInF podmiotowi uprawnionemu mogą być przekazane wyłącznie prokuratorom i sądom na potrzeby postępowania karnego. Wskazać należy, iż przepis ten dotyczy informacji, jakie konkretnie dane o rachunku zostały udostępnione podmiotowi uprawnionemu. Tym samym są to dane o węższym zakresie, niż informacje z rejestru logowań. W rejestrze logowań, zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 5 ustawy o SInF, zapisywany jest niepowtarzalny identyfikator wyników wyszukania, która to informacja nie zawiera danych dotyczących informacji o rachunku udostępnionej z SInF podmiotowi uprawnionemu. Art. 27 ustawy o SInF precyzuje, iż informacje te mogą być przekazywane wyłącznie prokuratorom i sądom na potrzeby postępowania karnego, tym samym nie są objęte kontrolą o której mowa w art. 26 ust. 2 ustawy o SInF. Przepis ten ma na celu ochronę najbardziej wrażliwych danych z punktu widzenia szeroko pojętego procesu zwalczania przestępczości, których ochrona jest kluczowa dla dobra toczących się oraz przyszłych postępowań karnych.

W **art. 28** ustawy o SInF przewidziano wymogi dotyczące zabezpieczania informacji zgromadzonych w SInF, które muszą być spełnione w szczególności przez podmioty uprawnione, którym dane zgromadzone w SInF będą udostępniane za pomocą systemu teleinformatycznego. Mając na uwadze potrzebę zapewnienia ochrony przekazywanych informacji o rachunkach, konieczne jest określenie odpowiednich wymogów zwiększających poziom bezpieczeństwa informacji.

W **art. 29** ustawy o SInF przewidziano, że do przekazywania informacji o rachunkach do STIR (zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o SInF), do przekazywania informacji ze STIR do SInF (zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy o SInF) jak również z SInF do podmiotów uprawnionych, nie stosuje się przepisów regulujących ograniczenia udostępniania danych objętych tajemnicami ustawowo chronionymi. Przepis ten odnosi się do samego przekazywania informacji o rachunkach zgodnie z warunkami określonymi w ustawie. Rozwiązanie takie umożliwi przekazywanie informacji o rachunkach zgodnie z celami wskazanymi w ustawie, zarówno w ramach zasilania SInF informacjami, jak i w zakresie udostępniania informacji podmiotom uprawnionym.

W **art. 30** ustawy o SInF przewidziano, iż do przetwarzania danych osobowych zgromadzonych w SInF ma zastosowanie art. 6 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, który dotyczy wyłączenia stosowania tej ustawy oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 w zakresie, w jakim przetwarzanie danych osobowych jest konieczne do realizacji zadań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa narodowego oraz w zakresie dotyczącym działalności służb specjalnych w rozumieniu art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Wprowadzenie tego rozwiązania jest istotne z punktu widzenia ochrony prawidłowego toku

spraw prowadzonych przez służby specjalne, które co do zasady są sprawami o szczególnej wadze z punktu widzenia interesów państwa.

Zgodnie z **art. 31** ustawy o SInF, kontrolę wykonywania przez instytucje zobowiązane obowiązków w zakresie przekazywania informacji o rachunku do STIR (czyli przekazywania danych do SInF za pośrednictwem STIR, zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o SInF), na zasadach określonych w przepisach odrębnych, sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego (w zakresie instytucji zobowiązanych przez nią nadzorowanych), albo naczelnicy urzędów celno-skarbowych (w zakresie pozostałych instytucji zobowiązanych). Rozwiązanie dotyczące wyznaczenia jednocześnie dwóch instytucji kontrolujących, wraz z odesłaniem do zasad sprawowania kontroli określonych w przepisach odrębnych, jest analogiczne do rozwiązania przyjętego w art. 130 ustawy o p.p.p.f.t. Zauważyć należy, iż zasady sprawowania kontroli przez naczelników urzędów celno-skarbowych zostały określone w rozdziale 1 Działu V ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej. Organem właściwym w sprawie SInF zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o SInF jest Szef Krajowej Administracji Skarbowej, tym samym zasadne było wyznaczenie naczelników urzędów celno-skarbowych jako organu uprawnionego do sprawowania kontroli przestrzegania przez instytucje zobowiązane obowiązków w zakresie przekazywania informacji o rachunkach do SInF. Niemniej z uwagi na objęcie obowiązkiem przekazywania informacji do SInF szeregu instytucji objętych nadzorem przez Komisję Nadzoru Finansowego, zasadnym było uwzględnienie tego organu jako uprawnionego do kontrolowania wypełniania obowiązków wynikających z ustawy o SInF. Zasady sprawowania kontroli przez Komisję Nadzoru Finansowego zostały opisane w szeregu ustaw regulujących funkcjonowanie poszczególnych uczestników rynku finansowego objętych przez nią nadzorem. Przykładowo należy wskazać, iż: w zakresie nadzoru sprawowanego nad sektorem bankowym (w tym nad oddziałami instytucji kredytowych), zasady sprawowania kontroli zostały uregulowane w rozdziałach 11 oraz 11a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe; w zakresie nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi, zasady sprawowania kontroli zostały uregulowane w rozdziale 6 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych; w zakresie nadzoru nad instytucjami płatniczymi, zasady sprawowania kontroli zostały uregulowane w dziale VI ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych. Przyjęte rozwiązanie wskazuje rozdzialną właściwość naczelników urzędów celno-skarbowych i Komisji Nadzoru Finansowego, do sprawowania kontroli. Przyjęto zasadę, iż kompetencje kontrolne nie powinny się na siebie nakładać, tym samym w zakresie instytucji zobowiązanych nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, przyjęto wyłączną kompetencję komisji do przeprowadzania kontroli przestrzegania przez takie instytucje obowiązków wynikającch z ustawy o SInF. Tym samym właściwość naczelników urzędów celno-skarbowych do sprawowania kontroli przestrzegania obowiązków wynikających z ustawy o SInF została ograniczona do instytucji zobowiązanych nieobjętych nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego. Zauważyć należy, iż do sprawowania kontroli przestrzegania obowiązków w zakresie przekazywania informacji o rachunkach przez instytucje zobowiązane, nie jest wymagane zapewnienie dostępu do SInF naczelnikom urzędów celno-skarbowych ani KNF. W ramach sprawowanej kontroli instytucji zobowiązanych, KNF oraz naczelnicy urzędów celno-skarbowych będą mogli uzyskać od kontrolowanej instytucji zobowiązanej informacje o

przekazanych do STIR (a w konsekwencji do SInF) informacjach o rachunkach. Na podstawie tych danych, w zestawieniu z będącymi w dyspozycji instytucji zobowiązanej informacjami o klientach i ich rachunkach, kontrolerzy będą mogli ustalić, czy dane były przekazywane kompleksowo i terminowo.

Zgodnie z **art. 32** ustawy o SInF, jeżeli zostanie wykryte (podczas kontroli przeprowadzonej przez właściwy organ nadzorczy), że instytucja zobowiązana nie przekazała informacji o rachunkach w terminie, będzie podlegała karze pieniężnej. Ustalono maksymalną wysokość kary na 1,5 mln PLN. W art. 32 ust. 1 ustawy o SInF wskazano, że karze pieniężnej podlegać będzie instytucja zobowiązana, która nie przekaże w terminie informacji o rachunkach do STIR. Zapis taki powoduje, iż odpowiedzialność instytucji zobowiązanych za nieprzekazanie informacji o rachunku kończy się w momencie prawidłowego przekazania tych danych do STIR. Kwestia ewentualnego nieterminowego przekazania danych ze STIR do SInF nie będzie miała wpływu na powstanie odpowiedzialności po stronie instytucji zobowiązanej.

W art. 32 ust. 2 ustawy o SInF wskazano, iż kary pieniężne, w drodze decyzji, nakładać będzie Komisja Nadzoru Finansowego lub naczelnik urzędu celno-skarbowego. Podmioty te będą nakładać kary po prowadzonych przez siebie kontrolach.

W art. 32 ust. 3 ustawy o SInF przewidziano, iż organ właściwy będzie miał możliwość odstąpienia od nałożenia kary pieniężnej, jeśli instytucja zobowiązana przekaże informacje zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy o SInF w terminie 14 dni od dnia otwarcia rachunku, zmiany przekazanych informacji o rachunku albo od dnia zamknięcia rachunku. Przepis ten ma za zadanie mobilizację instytucji obowiązanych do przekazywania informacji o rachunkach, nawet jeśli instytucja zobowiązana zorientuje się, że uchybiła podstawowemu terminowi do przekazania danych. Podkreślić przy tym należy, iż przepisy o charakterze sankcyjnym mają za zadanie mobilizować instytucje zobowiązane do wypełniania obowiązków ustawowych, co ma znaczenie dla aktualności gromadzonych informacji o rachunkach.

Zgodnie z **art. 33** ustawy o SInF organ właściwy będzie miał uprawnienie do nakładania kar pieniężnych w wysokości do 1,5 mln PLN (ust. 2) na izbę rozliczeniową, w sytuacji uchybienia przez nią obowiązkowi pośredniczenia w przekazaniu danych, informacji i żądań pomiędzy organem właściwym a instytucjami zobowiązanymi (ust. 1). Zapis ten ma za zadanie mobilizację izby rozliczeniowej do prawidłowego wykonywania nałożonych przez ustawę o SInF zadań związanych z pośredniczeniem w przekazywaniu informacji o rachunku pomiędzy instytucjami zobowiązanymi a organem właściwym. W art. 33 ust. 3 ustawy o SInF przewidziano możliwość złożenia przez izbę rozliczeniową odwołania do ministra właściwego do spraw finansów publicznych, na wydaną przez organ właściwy decyzję w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej.

W **art. 34** ustawy o SInF wskazano, iż wpływy z kar pieniężnych nakładanych na podstawie art. 32-33 ustawy o SInF stanowić będą dochód budżetu państwa.

W rozdziale 8 ustawy o SInF wprowadzono przepisy karne, zmierzające do zwalczania niezgodnego z celami ustawy wykorzystywania informacji o rachunkach zgromadzonych w SInF. Z uwagi na wrażliwość danych gromadzonych w SInF, uznano za konieczne wprowadzenie sankcji karnej dotyczącej naruszenia zasad przetwarzania informacji o

rachunkach, wychodząc z założenia, że sankcja administracyjna mogłaby nie być wystarczająco dotkliwa i w związku z tym mogłaby nie być w stanie osiągnąć oczekiwanego celu o charakterze prewencyjnym.

W **art. 35** ustawy o SInF przewidziano przepis karny dotyczący przypadków ujawniania osobom nieuprawnionym informacji o rachunku przetwarzanych w SInF. Przepis będzie miał zastosowanie przykładowo w sytuacji, w której funkcjonariusz upoważniony do dostępu do SInF dokona zgodnie z przepisami stosownego wyszukania informacji w SInF, po czym wynik sprawdzenia przekaże osobie nieuprawnionej. Dla sprawcy czynu opisanego w art. 35 ust. 1 przyjęto maksymalny wymiar kary wynoszący 3 lata pozbawienia wolności, przy czym zgodnie z ust. 2, dla sprawcy działającego nieumyślnie przyjęto karę grzywny.

Art. 36 ustawy o SInF przewiduje odpowiedzialność karną dla osoby, która przetwarza informacje o rachunku bez posiadanego uprawnienia, bądź z naruszeniem posiadanych uprawnień. Przepis może mieć zastosowanie przykładowo do sytuacji, w której osoba nieuprawniona do dostępu do SInF, za pomocą wykradzionych danych logowania osoby upoważnionej do dostępu do SInF, wyszukiwała informacje o rachunkach w bazie. Karze przewidzianej w art. 36 ustawy o SInF będzie również podlegała osoba upoważniona do dostępu do SInF, która jednakże dokonała wyszukania informacji o rachunku z naruszeniem posiadanych uprawnień, przykładowo podając nieprawdę co do związku wyszukiwanego podmiotu ze sprawą do której przypisano sprawdzenie. Dla sprawcy czynu opisanego w art. 36 ustawy o SInF przewidziano maksymalny wymiar kary wynoszący 2 lata pozbawienia wolności.

Powyższe sankcje administracyjne i karne mają za zadanie nie tylko dać podstawę dla ukarania sprawców działań niezgodnych z ustawą, lecz także prewencyjnie odstraszać od ich podejmowania. Dlatego też górne pułapy kary pieniężnej oraz kary pozbawienia wolności przewidziano na relatywnie wysokich poziomach.

Zmiany w przepisach obowiązujących

Na podstawie **art. 37** ustawy o SInF wprowadzone zostają zmiany ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa. Wprowadzane zmiany mają na celu dostosowanie przepisów dotyczących STIR, zawartych w ordynacji podatkowej, do zmian wynikających z wprowadzenia ustawy o SInF. Wykorzystanie istniejącego modelu przesyłania danych dotyczących rachunków podmiotów kwalifikowanych, do celów przesyłania przez wszystkie instytucje zobowiązane informacji o rachunkach zasilających SInF, wiąże się z koniecznością uwzględnienia nowych obowiązków zarówno w ustawie o SInF, jak i w ordynacji podatkowej. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 119zu § 2a ordynacji podatkowej, izba rozliczeniowa będzie mogła korzystać z przekazywanych do SInF informacji przy stosowaniu środków bezpieczeństwa finansowego na podstawie umowy, o której mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t., jak również przy wykonywaniu instytucji zobowiązanych czynności niezbędnych do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz prowadzenia i dokumentowania wyników bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji, o której mowa w art. 43 ust. 3 ustawy o p.p.p.f.t.

W **art. 38 - 40** ustawy o SInF przewidziano zmiany przepisów regulujących dopuszczalne przekazywanie informacji objętych tajemnicami zawodowymi. W przepisach tych przewidziano zmiany ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe. W odniesieniu do pozostałych instytucji zobowiązanych, których działalność jest związana z obowiązkiem zachowywania tajemnic zawodowych, uznać należy iż obowiązujące przepisy w zestawieniu z art. 29 ustawy o SInF są wystarczające do prawidłowego przesyłania informacji o rachunkach do SInF.

Na podstawie **art. 41** ustawy o SInF wprowadza się zmianę art. 54 w ust. 2 w ustawie o Krajowej Administracji Skarbowej, w wyniku której dodaje się pkt 12a, przewidujący iż kontrolą celno-skarbową może być objęte wykonywanie przez instytucje zobowiązane obowiązków polegających na przesyłaniu informacji o rachunkach do Systemu Informacji Finansowej. Przepis jest konsekwencją przyznania naczelnikom urzędów celno-skarbowych uprawnień do kontrolowania instytucji zobowiązanych.

Na podstawie **art. 42** ustawy o SInF do art. 2 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t. dodaje się pkt 19b, wprowadzający definicję skrytki sejfowej. Przedmiotowy zapis ma na celu rozwianie wątpliwości co do obowiązków wynikających z ustawy o p.p.p.f.t., mających zastosowanie do przedsiębiorców zajmujących się udostępnianiem skrytek sejfowych na rynku pozabankowym. Przepis ten ma również znaczenie dla ustawy o SInF, gdyż jasne rozstrzygnięcie czym w rozumieniu ustawy o p.p.p.f.t. jest skrytka sejfowa, pozwoli na sprecyzowanie, którzy przedsiębiorcy zajmujący się udostępnianiem skrytek sejfowych mają obowiązek przekazywania informacji o zawartych umowach do SInF.

W **art. 43** ustawy o SInF znajduje się przepis przewidujący utworzenie Systemu Informacji Finansowej.

Przepisy przejściowe

W **art. 48** ustawy o SInF wskazano, że przepisy ustawy wejdą w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Jednocześnie w **art. 44** ustawy o SInF przewidziano, że przekazywanie informacji o rachunkach przez podmioty zobowiązane rozpocznie się etapami. Instytucje zobowiązane o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. a-b oraz e ustawy o SInF (banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, NBP) rozpoczną przekazywanie informacji o rachunkach do SInF w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Podmioty te są najlepiej przygotowane do przesyłania danych, mają najlepiej zorganizowaną strukturę organizacyjną. Ponadto banki oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe obecnie przesyłają już informacje o rachunkach podmiotów kwalifikowanych do STIR, także po ich stronie dostosowanie do wymogów przesyłania informacji o rachunkach do SInF wymaga relatywnie niewielkich prac przygotowawczych. Uznać należy, iż okres 3 miesięcy pozwoli na przygotowanie systemów informatycznych tych instytucji do przekazywania wymaganych informacji do SInF.

Instytucje zobowiązane o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. c ustawy o SInF (podmioty świadczące usługi płatnicze), z wyjątkiem małych instytucji płatniczych; banki powiernicze o

których mowa w art. 3 pkt 1 lit. d ustawy o SInF; a także przedsiębiorcy udostępniający skrytki sejfowe o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. f ustawy o SInF rozpoczną przekazywanie informacji o rachunkach do SInF w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Biorąc pod uwagę możliwości organizacyjne tych podmiotów, termin ten uznać należy za wystarczający do przygotowania systemów informatycznych tych instytucji do przekazywania wymaganych informacji do SInF.

Małe instytucje płatnicze o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. c; a także firmy inwestycyjne o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. d, rozpoczną przekazywanie informacji o rachunkach do SInF w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Podmioty te będą musiały dostosować swoje systemy informatyczne, a biorąc pod uwagę rodzaj ich działalności oraz charakterystykę prowadzonych przez nich rachunków w rozumieniu ustawy o SInF, należy przyjąć 9 miesięczny termin na dostosowanie systemów informatycznych do rozpoczęcia przesyłania danych do SInF.

Jednocześnie, zgodnie z **art. 45** ustawy o SInF, instytucje zobowiązane zostaną zobligowane do przekazania informacji o wszystkich rachunkach, prowadzonych na dzień wejścia w życie ustawy, w terminie 14 dnia od rozpoczęcia przekazywania informacji o rachunkach do SInF, co ma nastąpić zgodnie z terminami wskazanymi w art. 44 ustawy o SInF (tj. 3, 6 oraz 9 miesięcy).

W następnej kolejności (tj. po 12 miesiącach od dnia wejścia w życie ustawy) wejdą w życie przepisy dotyczące udostępniania informacji o rachunkach podmiotom uprawnionym (**art. 46** ustawy o SInF). Dodatkowy czas jest potrzebny na uruchomienie modułów SInF dedykowanych przyjmowaniu zapytań od podmiotów uprawnionych i przekazywaniu im odpowiedzi.

W **art. 47** ustawy o SInF przewidziano, iż pierwsze sprawozdanie o którym mowa w art. 8 ustawy zostanie przedłożone za rok 2021.

Projekt jest zgodny z prawem UE.

Projekt będzie miał wpływ na działalność mikro przedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, gdyż nałoży na część instytucji zobowiązanych nowe obowiązki dotyczące przesyłania informacji o rachunkach.

Projektowane regulacje nie stoją w sprzeczności z prawem Unii Europejskiej. Projekt nie wymaga zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji oraz uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych. Projekt nie podlega obowiązkowi notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingowej* w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 4 i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – *Regulamin pracy Rady Ministrów* (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.